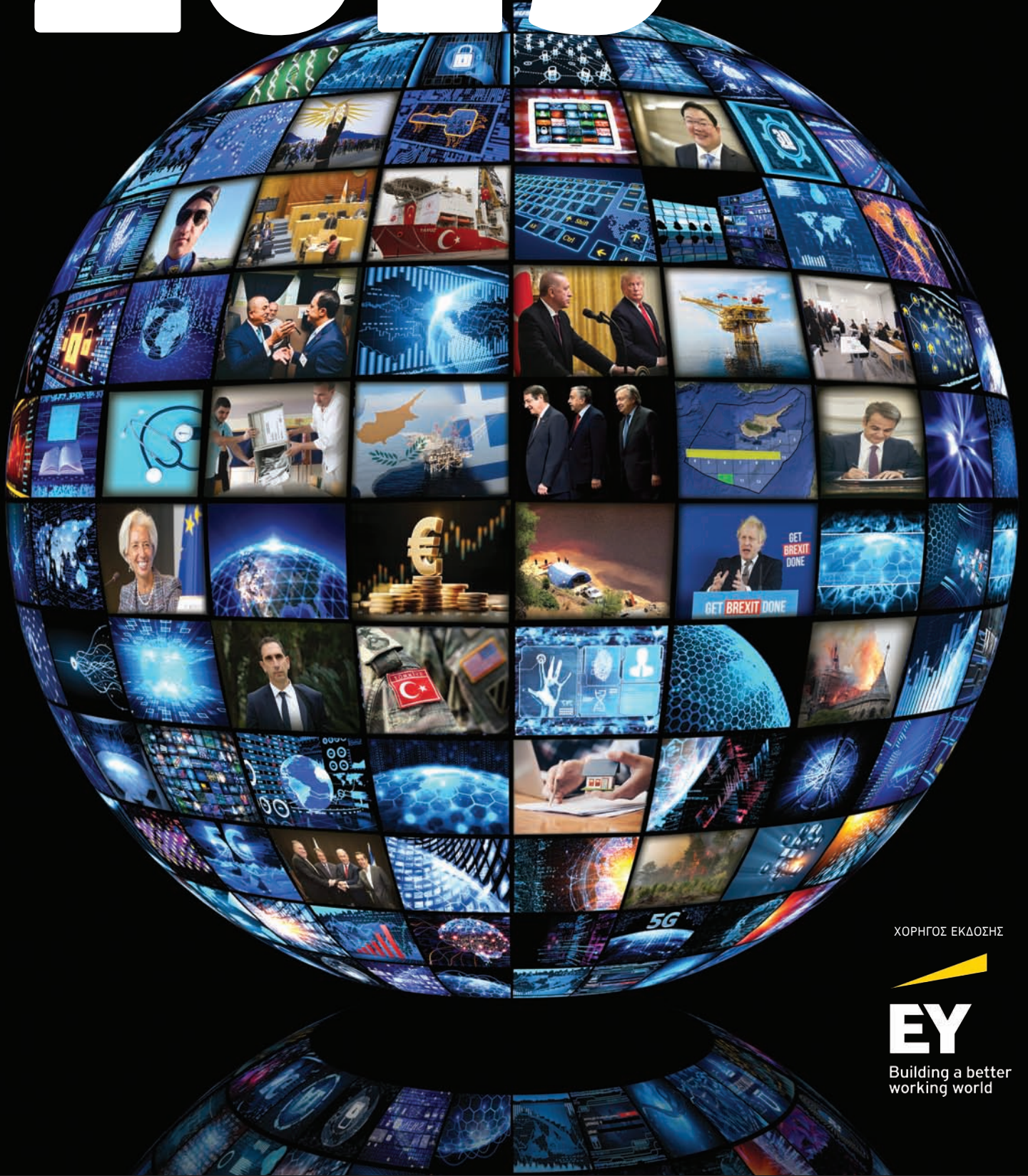

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 2019

ΔΩΡΕΑΝ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

η **σημερινή**
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Building a better
working world

ey.com/consulting

Is the next wave of transformation on your agenda or setting it?

Discover how CEOs plan to thrive in the Transformative Age.

#BetterQuestions

© 2019 EYGM Limited. All Rights Reserved. ED Home.

OFF

ON

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

2019

Τα γεγονότα που σημάδεψαν τη χρονιά

Το 2019 ήταν ακόμα μία χρονιά γεμάτη ειδήσεις και γεγονότα που θα παραμείνουν στην ιστορία. Το σημαντικότερο γεγονός της χρονιάς αποτέλεσε η κλιμάκωση των προκλήσεων με την εισβολή της Τουρκίας στην ΑΟΖ της ΚΔ όπου διενέργησε παράνομες γεωτρήσεις και η στρατικοποίηση της έντασης με την παράνομη δημιουργία βάσης drones στο Λευκόνοικο. Στη διεθνή επικαιρότητα το 2019, οι πιο δραματικές εξελίξεις αφορούσαν τον πόλεμο στη Συρία - ο οποίος κορυφώθηκε με την τουρκική εισβολή - αφήνοντας πίσω του χιλιάδες πρόσφυγες, ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το θέμα που κυριάρχησε ήταν το Brexit, με τις αλληπάλληλες ανατροπές του. Η μεγαλύτερη είδηση που συγκλόνισε την κυπριακή κοινωνία - και όχι μόνο - ήταν η αποκάλυψη του πρώτου Κύπριου κατά συρροή δολοφόνου. Ο λόγος για τον Νίκο Μεταξά που στέργει τη ζωή από επτά αθώες ψυχές. Το έτος που ετοιμαζόμαστε να αποχαιρετίσουμε σηματοδεύτηκε, επίσης, από τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση που είδε ποτέ τούτος ο τόπος, το Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓεΣΥ), το οποίο τέθηκε επιτέλους σε εφαρμογή. Όσον αφορά την πολιτική, για τρίτη συνεχόμενη χρονιά το Κυπριακό παρέμεινε στον πάγο. Το

2019 ήταν ένας χρόνος γεμάτος επαφές, με αποκορύφωμα την τριμερή του Βερολίνου, οι οποίες όμως δεν απέδωσαν με αποτέλεσμα να δοθεί ξανά παράταση στην στασιμότητα. Στα υπόλοιπα πολιτικά θέματα, ξεχώρισαν οι εκλογικές αναμετρήσεις με πιο σημαντική την εκλογή Τουρκοκύπριου Ευρωβουλευτή. Την εγκώρια επικαιρότητα, απασχόλησαν έντονα και οι εξελίξεις στην οικονομία. Η ανάπτυξη συνεχίστηκε - αν και με μειωμένους ρυθμούς σε σχέση με πέρσι - με αποτέλεσμα οι περισσότεροι οίκοι αξιολόγησης να αναβαθμίσουν την προοπτική της Κύπρου. Από το 2019 κρατούμε τις δύο εξόδους στις αγορές, την αποπληρωμή του ρωσικού δανείου, την παταγώδη αποτυχία του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ και την αλλαγή σκυτάλης στο Υπουργείο Οικονομικών. Όσο αφορά τις προβλέψεις για την οικονομία το 2020, σύμφωνα με την ΕΥ Κύπρου - που το 2019 κατέγραψε τη μεγαλύτερη ανάπτυξη μεταξύ των big 4- βρισκόμαστε σε καλό δρόμο, καθώς βγήκαμε από την οικονομική κρίση ισχυρότεροι και σοφότεροι. Ωστόσο, πολλά θα εξαρτηθούν από την πορεία της ευρωπαϊκής αλλά και της παγκόσμιας οικονομίας η οποία εύλογα δημιουργεί ανησυχία.

ΘΕΟΔΩΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 4 ΚΥΠΡΙΑΚΟ:** Για τρίτη χρονιά στον πάγο το Κυπριακό
- 8 ΠΟΛΙΤΙΚΗ:** Τα 6+1 γεγονότα που ξεχώρισαν στο πολιτικό σκηνικό
- 10 ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ:** Η χρόνια που οι κατά συρροήν αμέλειες δολοφόνησαν ανήλικα κι απροστάτευτες γυναίκες
- 14 ΥΓΕΙΑ:** Το 2019 ήταν η χρονιά που σηματοδότησε την έναρξη της εφαρμογής του ΓΕΣΥ
- 16 ΕΝΕΡΓΕΙΑ:** Το ενεργειακό καλεντάρι του 2019
- 20 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:** Οι καλές και οι κακές στιγμές της χρονιάς που πέρασε
- 26 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΥ ΚΥΠΡΟΥ**
- 30 ΠΑΙΔΕΙΑ:** Η κρίση συνεχίστηκε σε έντονους ρυθμούς
- 32 ΔΙΕΘΝΗ:** Τις πιο δραματικές στιγμές στη διεθνή επικαιρότητα προσέφεραν οι ΗΠΑ και το Ιράν

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΕΚΔΟΤΗΣ: ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΙΑΣ ΛΤΔ

Ιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής
Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος:
Άντης Χατζηκωστής (2002-2010)
Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας:
Χρύσανθος Τσουρούλλης
Διευθύντρια «Σημερινής»: Πέτρα Αργυρού
Group Advertising Manager:
Γεωργία Τουτουτζιάν
Advertising Manager Radios Division & Simerini Newspaper: Μαρία Τερεζοπούλου
Advertising Executive: Καρολίνα Σταμάτη, Γιώτα Παναγιώτου
Αρχισυνταξία: Σκεύπη Σταύρου
Υπεύθυνη Έκδοσης: Θεοδώρα Νικολάου
Art Director: Δανάη Μιχαηλίδου
Production Manager: Χριστιάννα Παναγίδου
Υπεύθυνος Λογιστηρίου: Γιώργος Γεωργίου
Εκτύπωση: Printco Cassoulides Ltd

Λεωφόρος Άντη Χατζηκωστή και Γωνία Λεωφόρου Αρχαγγέλου 31, 2057, Στρόβολος, Τηλ.: 22580580 / Φαξ: 22580455
Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή.

Στον πάγο για τρίτη χρονιά το Κυπριακό

Γεμάτο επαφές, που σε κάποιες περιπτώσεις δημιούργησαν και πολύ ψηλές, αλλά φρούδες ελπίδες ήταν το 2019 σε επίπεδο Κυπριακού - Τελευταία γεύση που αφήνει η τριμερής του Βερολίνου που επιβεβαίωσε ότι το Κραν Μοντανά συνεχίζει να ταλαιπωρεί

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Ντεζαβού του 2018 και απογοητευτικό ως προς τα βήματα προς τα εμπρός ήταν το 2019 στο κεφάλαιο «Κυπριακό». Παρά το ότι άρχισε και ολοκληρώθηκε με διεργασίες που σε κάποιο βαθμό δικαιολογημένα δημιούργησαν αυξημένες προσδοκίες, το

τελικό αποτέλεσμα δεν είναι τίποτα άλλο από παράταση της στασιμότητας και διατήρηση του σε φάση «συντήρησης» με πολλά προβλήματα και εμπόδια που δεν φαίνεται να ξεπερνούνται εύκολα και κυρίως...αναίμακτα.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- Συνάντηση Μεβλούτ Τσαβούσογλου με την Τζέιν Χολ Λουτ κατά την οποία ζήτησε διακοπή όλων των διεργασιών μέχρι τον Μάρτιο.
- Στις 21 Ιανουαρίου ο Τσαβούσογλου σε συνάντηση του με τον Έλληνα ομόλογό του ζήτησε επίσημα άτυπες διαβουλεύσεις για εξέταση όλων των λύσεων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- Σκάει το θέμα με τα χαμένα πρακτικά της 4ης Ιουλίου 2017 στο Κραν Μοντανά και για την πρόταση περί αποκέντρωσης εξουσιών.
- Στις 3 του μήνα πραγματοποιείται συνάντηση Αναστασιάδη-Λουτ στην οποία ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας καλεί την Αμερικανίδα «να πάει Τουρκία και να καταγράψει τις θέσεις της συγκεκριμένα, σε μία προς μία τις παραμέτρους του πλαισίου Γκουτέρες».
- Στην Άγκυρα πραγματοποιείται κρίσιμη συνάντηση του Π/θ Τσίπρα με τον Ερντογάν και συμφωνούν, βάσει διαρροών σε έναρξη προπαρασκευαστικού διαλόγου.
- Στις 10 Φεβρουαρίου ο Ακιντζί θέτει και επίσημα θέμα για εκ των προτέρων αποδοχής της πολιτικής ισότητας. Λίγες μέρες μετά συναντήθηκε στα κατεχόμενα με τον Αβέρωφ Νεοφύτου.
- Στις 26 του μήνα πραγματοποιείται τρίωρη κατ' ιδίαν συνάντηση Αναστασιάδη - Ακιντζί στην οικία Σπέχαρ. Συζητήθηκε η αποκέντρωση εξουσιών με τον κατοχικό ηγέτη να λέγει ότι σε όσες εξουσίες παραμείνουν ομοσπονδιακές, η Τ/κ κοινότητα πρέπει να έχει μία θετική ψήφο.

ΜΑΡΤΙΟΣ

- Την πρώτη μέρα του μήνα συνεδριάζει το Εθνικό Συμβούλιο, όπου γίνεται για πρώτη φορά γνωστό στην πολιτική ηγεσία ότι η κα. Λουτ στην τελευταία επίσκεψη της παρουσίασε άτυπο έγγραφο για όρους αναφοράς, δια του οποίου υιοθετούσε τις θέσεις της Τουρκίας για το πλαίσιο του Γ.Γ.
- Εντός του μήνα πραγματοποιούνται συναντήσεις του Μεβλούτ Τσαβούσογλου, τόσο με την Λουτ, όσο και με τον Έλληνα ομόλογο του Γιώργο Κατρούγκαλο. Ο επικεφαλής της Τουρκικής διπλωματίας ξεκαθαρίζει ότι δεν υπάρχει λύση του Κυπριακού χωρίς συνέχιση των τουρκικών εγγυήσεων.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

- Στις 7 Απριλίου η κα. Λουτ επιστρέφει στην Κύπρο και σε συνάντηση στο Προεδρικό ακούει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να εισηγείται εξέταση του κοινοβουλευτικού

Με οσμή... άλλων λύσεων

Αν κάτι σημάδεψε το 2019 δεν είναι τίποτα άλλο από την «επισημοποίηση» του αιτήματος της Τουρκικής πλευράς για εξέταση άλλων, από την ΔΔΟ, λύσεων για το Κυπριακό. Παράμετρος που ταλαιπώρησε μέχρι και την πρόσφατη τριμερή του Βερολίνου και που μοιραία απορρόφησε μεγάλο μέρος της ενέργειας των εμπλεκόμενων, μονοπωλώντας βεβαίως και τις δημόσιες συζητήσεις και αντιεγκλήσεις. Με αφετηρία τον περασμένο Φεβρουάριο ο Τσαβούσογλου άνοιξε την κουρτίνα και παρουσίασε τα θέλω της Άγκυρας που συνοψίστηκαν σε ιδέα για «άτυπες διαβουλεύσεις εξέτασης όλων των πιθανών λύσεων και εφόσον υπάρξει συμφωνία να εμπλακούν τα Ηνωμένα Έθνη». Αναφορά που από μόνη της εκτόξευσε το θερμόμετρο και έσπειρε στην Ε/κ πλευρά ζιζάνια διχόνοιας με φόντο την πιθανότητα ή καλύτερα τις φήμες ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε ήδη συζητήσει θέμα συνομοσπονδίας με τον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών. Τόσο πολύ ταλαιπωρήθηκε το Κυπριακό για την περιβόητη μορφή λύσης που τόσο τον Αύγουστο, στη συνάντηση Αναστασιάδη - Ακιντζί στην οικία Σπέχαρ, όσο κυρίως στην τριμερή του Βερολίνου οι συζητήσεις αναλώθηκαν στο μεγαλύτερο

μέρος τους στο αναγκαίο ξεκαθάρισμα. Αποκορύφωμα των εκ του μηδενός συζητήσεων ήταν το ενσταντανέ Χριστοδουλίδη - Τσαβούσογλου, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ και ο σχετικός διάλογος για το ποιος και γιατί θέλει την αλλαγή βάσης. Ήταν ακριβώς τότε που ο Τούρκος ΥΠΕΞ είπε για πρώτη φορά με παρηρησία ότι είναι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης που συζητήσε πρώτος για άλλη μορφή λύσης. Και το πρόσφατο, μετά την τριμερή του Βερολίνου, ανακοινωθέν του Γενικού Γραμματέα κατάφερε μετά από δέκα μήνες αλληλεπίρριψης ευθυνών να κλείσει την... εκκρεμότητα, επαναβεβαιώνοντας την ανάγκη για λύση Διζωνικής Δικοινοτικής Ομοσπονδίας. Γεγονός που προκάλεσε βεβαίως ανακούφιση στη Λευκωσία που είδε επί του παρόντος τουλάχιστον να κόβεται ο βήχας της βουλευτικής Τουρκίας.

Αναποτελεσματική Λουτ

Αν η επιδιωκόμενη λύση ήταν ένα από τα προβλήματα που τελικά βρήκε τη λύση του, το έτερο πρόβλημα που κυριολεκτικά ταλαιπώρησε και παραμένει άλυτο ήταν αυτό της «κατάληξης σε συμφωνία για τους όρους αναφοράς». Από τα τέλη Ιανουαρίου κιόλας η Αμερικανίδα Ειδική Απεσταλμένη του Γ.Γ Τζέιν Χολ Λουτ συνέχισε την προσπάθεια της για να φέρει τα εμπλεκόμενα μέρη σε συμφωνία. Παρά ταύτα με την τριμερή συνάντηση στη Γερμανία και τα όσα η Ε/κ πλευρά δήλωσε αμέσως μετά, φαίνεται ότι καταθέτει την εντολή της άπραγη ή καλύτερα αποτυχημένη. Φεβρουάριο μήνα και αφού είχε πριν επισκεφθεί την Τουρκία, έφτασε για πρώτη φορά εντός του έτους στην Κύπρο. Και με την πρώτη κατάφερε να εκνευρίσει τη Λευκωσία αναγκάζοντας τον

Πρόεδρο Αναστασιάδη να την καλέσει να επιστρέψει στην Τουρκία και να ζητήσει τις θέσεις της Άγκυρας για ένα προς ένα τα σημεία του πλαισίου του Γενικού Γραμματέα. Και αυτό γιατί όπως αποκαλύφθηκε στο Εθνικό Συμβούλιο που ακολούθησε τον επαφών της στη Λευκωσία, είχε παρουσιάσει έγγραφο το οποίο, ούτε λίγο ούτε πολύ, υιοθετούσε τουρκικές θεωρήσεις κυρίως για το πως ερμηνεύει το πλαίσιο του Γενικού Γραμματέα. Έγγραφο που απορρίφθηκε πριν καν κατατεθεί και θεωρήθηκε από την πρώτη στιγμή ως μη γενόμενο. Στην Αμερικανίδα χρεώθηκαν το πρώτο μισό του 2019 άλλα δύο ολισθήματα που επηρέασαν και τον τρόπο που η Λευκωσία την ερμήνευε. Πρώτον μετέφερε πρόταση - προφανώς της Τουρκίας - για τετραμερή συνάντηση, που απορρίφθηκε μετά βδελυγμίας και άνευ συζήτησης. Και δεν έφτανε που κινήθηκε οριακά σε σχέση με την εντολή της, άκουσε τον Μουσταφά Ακιντζί να βάζει επίσημα στο τραπέζι το αίτημα για εκ των προτέρων αποδοχή της αποτελεσματικής συμμετοχή με δικαίωμα βέτο, ως προϋπόθεση για συμφωνία στους όρους αναφοράς και άρα επιστροφή στο τραπέζι των συνομιλιών.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

μοντέλου, με εκπετροπής Πρωθυπουργία και μόνιμο Ε/κ πρόεδρο.

- Η Λουτ από πλευράς της μετέφερε απαράδεκτη πρόταση για τετραμερή που απορρίφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Στις 12 Απριλίου η Λουτ που αποχώρησε από το νησί επικοινωνήσε τηλεφωνικά και μετέφερε νέα ιδέα για άτυπη πενταμερή συνάντηση. Ενώ στα τέλη Απριλίου ο Πρόεδρος βλέπει τον ΓΓ στο Πεκίνο και ενημερώνεται για την πρόθεση τριμερούς που ο ίδιος είχε εισηγηθεί.

ΜΑΙΟΣ

- Εισβάλλει στην Κυπριακή ΑΟΖ ο Πορθητής και ο Γενικός Γραμματέας παγοποιεί την πρόθεση του για σύγκληση τριμερούς συνάντησης με τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων.

ΙΟΥΝΙΟΣ

- Στις 4 Ιουνίου πραγματοποιείται μυστική συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον διαπρύσιο κήρυκα της λύσης δύο κρατών στα κατεχόμενα Κουντρέτ Οζερσάι. Η συνάντηση στο πλαίσιο δείνιου λαμβάνει χώρα στην οικία του εκπροσώπου των Μαρωνιτών Γιαννάκη Μούσα. Προκαλεί θύελλα αντιδράσεων τόσο στις ελεύθερες περιοχές, όσο και στα κατεχόμενα.

- Μέσα Ιουνίου εξαγγέλλεται από τον Κουντρέτ Οζερσάι η πρόθεση για άνοιγμα της περικλειστές περιοχής της Αμμοχώστου και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στέλνει επιστολή καταγγελία στα Ηνωμένα Έθνη.

ΙΟΥΛΙΟΣ

- Στις 14 Ιουλίου κατατίθεται η περιβόητη πρόταση Ακιντζί για επιτροπή συνδιαχείρισης υδρογονανθράκων.

Στις 16 του μήνα συνεδριάζει στη Λεμεσό το Εθνικό Συμβούλιο και απορρίπτει ομόφωνα την πρόταση.

- Στις 25 Ιουλίου ο Αντόνιο Γκουτέρες τηλεφωνεί στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων και εκφράζει την πρόθεση του σύγκληση τριμερούς στη Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

- Στις 29 του μήνα επισκέπτεται για πρώτη φορά την Κύπρο ως Πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης. Γίνεται γνωστή η δυσφορία της Ελληνικής Κυβέρνησης σε άτυπης πενταμερούς.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

- Στις 7 Αυγούστου συνέρχεται το Συμβούλιο Αρχηγών για ενημέρωση και ακούγεται η πρόταση Αβέρωφ Νεοφύτου για σύσταση υποεπιτροπής ενημέρωσης των Τ/κ για θέματα ενέργειας.

- Στις 9 του μήνα πραγματοποιείται η κρίσιμη

Η μεγάλη των... μεγάλων «κόντρα»

Ως φυσικό επακόλουθο των προηγούμενων δύο κεφαλαίων που αναλύσαμε, για τη βάση λύσης και τους όρους αναφοράς, το 2019 σηματοδεύτηκε έντονα από την άνευ προηγουμένου, επί παρούσας διακυβέρνησης, αντιπαράθεση μεταξύ ΑΚΕΛ και Προέδρου της Δημοκρατίας.

Με το Κραν Μοντανά να θεωρείται ήδη μακρινό παρελθόν και το διαπραγματευτικό κενό να δίδει δικαίωμα στην Τουρκία για τετελεσμένα, όπως αυτά με την Αμμόχωστο και κινήσεις στη νεκρή ζώνη (πλην βεβαίως των ενεργειακών και των παράνομων γεωτρήσεων) το ΑΚΕΛ πέρασε στην απερίθωτη και κατά τη διάρκεια όλου του έτους έβαλλε κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας με απίστευτες αιχμές και υπονοούμενα. Ότι φλερτάρει με λύση δύο κρατών ή συνομοσπονδίας, ότι άλλα λέει δημοσίως και άλλα πίσω από κλειστές πόρτες, ότι στην πραγματικότητα δεν θέλει επανέναρχη των συνομιλιών κλπ. Κριτική που σε μερικές περιπτώσεις προκάλεσε την σφοδρή αντίδραση του Προεδρικού. Και το επεισόδιο που θα μείνει χαραγμένο και σημειωμένο με κεφαλαία γράμματα στο ημερολόγιο του 2019 είναι όταν ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, σχολιάζοντας μία από τις πολλές φορές, την εξ αριστερών κριτική υπονόησε ευθέως ότι το ΑΚΕΛ εκπροσωπεί τα συμφέροντα των Τ/κ και όχι των Ε/κ. Αιχμή που προκάλεσε φοβερές έριδες στο εσωτερικό μέτωπο και που μέχρι σήμερα τυγχάνει επίκλησης σε διάφορα τηλεοπτικά πάνελ και όχι μόνο. Σημειώνεται ότι για να φτάσουμε στην ανοι-

κή κόντρα των δύο προηγήθηκαν διάφορα γεγονότα που έδιδαν τροφή στις συζητήσεις, όπως η πρόταση Αναστασιάδη για αποκεντρωμένη ομοσπονδία - την οποία συζητήσε με τον Ακιντζί το Μάρτιο - αλλά και κεραυνός εν αιθρία δεύτερη πρόταση του - προς την κυρία Λουτ τον Απρίλιο - για στροφή στο κοινοβουλευτικό πολίτευμα με εκ περιτροπής Πρωθυπουργό και μόνιμο Ε/κ Πρόεδρο.

κατ' ιδίαν συνάντηση Αναστασιάδη Ακιντζί. Συμφωνούνται στην ουσία τόσο η βάση λύσης, όσο και οι όροι αναφοράς.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ

- Πρώτη του μήνα επανέρχεται στην Κύπρο η Λουτ, για να κλειδώσει τη συμφωνία των ηγετών 9ης Αυγούστου για τους όρους αναφοράς. Παρά τη συμφωνία στους όρους έχει έξι διαδοχικές επαφές και δεν τα καταφέρνει, λόγω Τουρκίας, που ανατρέπει την εικόνα και θέτει όρους.

Με συνεντεύξεις του ο Πρόεδρος Αναστασιάδης προαναγγέλλει προσφυγή στο Σ.Α για Αμμόχωστο.

- Στις 24 Σεπτεμβρίου καταγράφεται δημόσια στη Νέα Υόρκη ο περιβόητος διάλογος Νίκου Χριστοδουλίδη-Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Ένα δημόσιο ντιμπέιτ εντυπώσεων, που ανέδειξε τις διαφορετικές φιλοσοφίες Τουρκίας και Κυπριακής Δημοκρατίας. Σημείο τριβής η βάση λύσης. Με τον Τσαβούσογλου δημόσια ποια να χρεώνει στον Αναστασιάδη φλερτ με λύση συνομοσπονδίας. Και τον Νίκο Χριστοδουλίδη να αποκρούει τις αιχμές, και να κάνει πρόταση πρόκληση, που δεν έτυχε ανταπόκρισης.

- Στις 26 του μήνα συναντάται ο Πρόεδρος Αναστασιάδης με τον Γ.Γ στη Νέα Υόρκη και επιβεβαιώνεται η απόφαση Γκουτέρες για σύγκληση τριμερούς συνάντησης. Στις 30 του μήνα ο Γκουτέρες συναντάται και με τον Μουσταφά Ακιντζί.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- Αρχές του μήνα ο Γ.Γ βολιδοσκοπεί τους ηγέτες για τριμερή στο Παρίσι. Απορρίπτει ωστόσο ο Ακιντζί λόγω Τουρκίας και επειδή θεωρεί ότι η Γαλλία συμπαραστέκεται στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Στις 9 Οκτωβρίου εξετάζεται από το Συμβούλιο Ασφαλείας η προσφυγή της Κυπρου για την Αμμόχωστο και επαναβεβαιώνονται τα ισχυρά ψηφίσματα 550 και 789.

- Στις 25 του μήνα επιβεβαιώνεται τριμερής συνάντηση στο Βερολίνο και νέα κάθοδος Λουτ το δεύτερο Δεκαήμερο Νοεμβρίου. Τέλος του μήνα για πρώτη φορά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θέτει ως όρο για μια άτυπη πενταμερή αυτή να μην ασχοληθεί με εσωτερικές πτυχές του Κυπριακού όπως θέλει η Τουρκία.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- Η κυρία Λουτ επανέρχεται στη Λευκωσία και προετοιμάζει την ατζέντα της άτυπης τριμερούς συνάντησης στο Βερολίνο.

Στις 25 του μήνα πραγματοποιείται στη Γερμανική πρωτεύουσα στο Ξενοδοχείο Adlon Kempinski η τριμερής η οποία καταλήγει στο ανακοινωθέν του Γ.Γ που στην ουσία βάζει στον πάγο το Κυπριακό, μέχρι τις παράνομες εκλογές στα κατεχόμενα.

Η καλύτερη τράπεζα... είναι ο καναπές σου.

Τώρα ελέγχεις τους λογαριασμούς
όλων των πιο κάτω ξένων & κυπριακών
τραπεζών από ένα σημείο.

Μόνο στην 1bank.

Για άμεση πρόσβαση στους λογαριασμούς
τραπεζών σε Κύπρο και Αγγλία από μόνο ένα
σημείο, μπες τώρα στην **1bank** και σύνδεσε
τους λογαριασμούς που έχεις στις ακόλουθες
τράπεζες.

• ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ • BANK OF SCOTLAND
• FIRST DIRECT BANK • HALIFAX BANK
• HSBC BANK • LLOYDS BANK • RBS BANK
• MARKS & SPENCER BANK • NATWEST BANK

Τα 6+1 γεγονότα που ξεχώρισαν στο πολιτικό σκηνικό

Το 2019 ήταν χρονιά εκλογικών αναμετρήσεων, αλλά και έντονης προεδρολογίας

ΤΑΣΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ένας Τουρκοκύπριος στις Βρυξέλλες

Το 2019 ήταν έτος ευρωεκλογών. Μια εκλογική διαδικασία η οποία είναι πλήρως απαξιωμένη από τους Κύπριους πολίτες κι όχι μόνον. Οι υψηλές μνιαιές απολαβές των ευρωβουλευτών και τα πολλά προνόμιά τους, η καχυποψία με την οποία αντιμετωπίζουν οι Ευρωπαίοι πολίτες την ίδια την Ε.Ε. ως θεσμό, καθώς επίσης και η άγνοια ως προς το τι είναι τελικά και πώς επηρεάζει τα κράτη και τις κοινωνίες δημιουργούν μια αίσθηση απόστασης, η οποία μετατρέπεται σε αποστασιοποίηση.

Στην Κύπρο, κατά την προεκλογική περίοδο, ουδόλως συζητήθηκαν τα ευρωπαϊκά θέματα, αλλά μονοπώλησαν εσωτερικά

ζητήματα επικαιρότητας, όπως το πόρισμα για τον Συνεργατισμό, η τραγική υπόθεση με τον κατά συρροήν δολοφόνο και η επιλογή του ΑΚΕΛ να βάλει στο ψηφοδέλιό του τον Τουρκοκύπριο καθηγητή Νιαζί Κιζιλγιουρέκ.

Ο τελευταίος κατόρθωσε να εκλεγεί, αφήνοντας εκτός ευρωκοινοβουλίου τον Νεοκλή Συλικιώτη ο οποίος επαναδικδοίσε. Η εκλογή Κιζιλγιουρέκ αποτελεί μια ιστορική στιγμή. Είναι ο πρώτος Τουρκοκύπριος πολίτης μετά το 1963 – 1964 ο οποίος συμμετέχει στις εκλογικές διαδικασίες της Κυπριακής Δημοκρατίας και κατορθώνει να εκλεγεί έχοντας αποσπάσει 25.051 ψήφους.

Πρώρες Δημοκρατικές στην Αμμοχώστο

Ο αδόκτος θάνατος του τέως δημάρχου Αμμοχώστου, Αλέξη Γαλανού, στις 15 Ιουλίου, δρομολόγησε διαδικασίες πρώρων δημοκρατικών εκλογών εντός του θέρους και εν μέσω διακοπών. Ο ΔΗΣΥ, γνωρίζοντας ότι δύσκολα θα κέρδισε ξανά τον Δήμο, έριξε την ιδέα για εξεύρεση κοινού υποψηφίου. Το όνομα που έπαιξε αρχικά και το οποίο αποκάλυψε το Sigmalive στις 24 Ιουλίου ήταν αυτό του τέως Διευθυντή της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Μάρκου Τράγκολα. Όνομα, το οποίο πρότεινε το ΑΚΕΛ προς τον ΔΗΣΥ. Η δημοτική ομάδα Αμμοχώστου του κυβερνώντος κόμματος αντέδρασε στο άκουσμα του Τράγκολα, προεξάρχοντος του Νίκου Κάρουλλα, ο οποίος, εν τέλει, αποτέλεσε και τον υποψήφιο του ΔΗΣΥ. Ο Τράγκολας έκανε πίσω και, ως αποτέλεσμα τούτου, το ΑΚΕΛ κατέληξε στον Σίμο Ιωάννου, ο οποίος επικράτησε του Κάρουλλα με 48,94%. Στα αξιοσημείωτα καταγράφεται και το υψηλότερο ιστορικά ρεκόρ αποχής σε εκλογική διαδικασία από καταβολής Κυπριακής Δημοκρατίας, αφού ξεπέρασε το 69%.

Προαναγγελία αποχώρησης Λιλλήκα

Οι διαδοχικές εκλογικές αποτυχίες της Συμμαχίας Πολιτών, με αποκορύφωμα το κακό αποτέλεσμα των ευρωεκλογών, το οποίο ήρθε να προστεθεί σ' αυτό των προεδρικών εκλογών, οδήγησαν τον ιδρυτή και αρχηγό του κόμματος, Γιώργο Λιλλήκα, να προαναγγείλει την έξοδο του από την πολιτική ζωή. Σε συνέντευξή του στις 12 Ιουνίου, στον τηλεοπτικό σταθμό Capital, δήλωσε: Θεωρώ πως ό,τι πρόσφερα, πρόσφερα». Για να προσθέσει: «Δεν το κρύβω ότι είμαι σε μια διαδικασία διαμόρφωσης άλλων συνθηκών που θα μου επιτρέψουν να μην είμαι στην πολιτική». Η δήλωση αυτή θεωρή-

θηκε ξεκάθαρα ως απόφαση σύντομης αποχώρησής του και προετοιμασίας της διάδοχης κατάστασης εντός της Συμμαχίας Πολιτών, η οποία αντικειμενικά πηγαινει από το κακό στο χειρότερο. Ωστόσο, τον Νοέμβριο, ο κ. Λιλλήκας, σε νέα του συνέντευξη στην ιστοσελίδα Offsite, τα «γύρισε». Μιλώντας και στο ΣΙΓΜΑ εξήγησε ότι, από την ημέρα που ανακοίνωσε την πρόθεση αποχώρησής του, δέχτηκε πιέσεις από στελέχη και μέλη

το κόμματος για να παραμείνει στην προεδρία και, συνεπώς, θα επαναδιαδικάσει την προεδρία, με στόχο τις βουλευτικές του 2021.

Μυστική συνάντηση Άντρου – Νικόλα

Το αποκαλυπτικό δημοσίευμα της «Σημερινής» στις 18 Αυγούστου, το οποίο έφερνε στο φως μυστική συνάντηση μεταξύ Άντρου Κυπριανού και Νικόλα Παπαδόπουλου, άνοιξε για τα καλά τον χορό της προεδρολογίας. Η «Σ» έγραφε χαρακτηριστικά ότι οι δύο άντρες, κατά τη συνάντησή τους, «συζήτησαν το ενδεχόμενο ευρύτερης πολιτικής συνεργασίας των δύο κομμάτων, με φόντο την «ανάγκη» απομάκρυνσης του

Νίκου Αναστασιάδη και του ΔΗΣΥ από την εξουσία στις Προεδρικές του 2023. Η μυστική συνάντηση επιβεβαιώθηκε κι από τα δύο κόμματα, τα οποία, όμως, θέλησαν να «θολώσουν τα νερά» ως προς το περιεχόμενό της, ισχυριζόμενα ότι συζητήσαν το... Κυπριακό. Εντός του ΔΗΚΟ προκλήθηκαν αρχικά αντιδράσεις και αναδύθηκαν οι διαφορετικές πτέρυγες εντός του κόμματος, με κάποια εκ των γηγετικών στελεχών να τοποθετούνται ευνοϊκά στο ενδεχόμενο συνεργασίας με το ΑΚΕΛ κι άλλα να το απορρίπτουν ασυζητητί. Το ζήτημα των προεδρικών εκλογών και των ζυμώσεων στο παρασκήνιο, με φόντο το δημοσίευμα της «Σ», έμεινε ψηλά στην ατζέντα του κομματικού διαλόγου και των αντιπαραθέσεων μέχρι και τον Οκτώβριο. Ο Άντρος Κυπριανού αναγκάστηκε να ξεκαθαρίσει ότι το ΑΚΕΛ δεν θα στηρίξει τον Νικόλα για Πρόεδρο, χωρίς, όμως, να αποκλείει τη συνεργασία με το ΔΗΚΟ, επιβεβαιώνοντας πλήρως τα όσα είχε γράψει η «Σ».

Για τρίτη φορά βουλευτής σε μια θητεία

Ο Πύργος Παπαδόπουλος, του κινήματος Αλληλεγγύη, ίσως είναι ο μοναδικός βουλευτής στον κόσμο ο οποίος ορκίστηκε τρεις φορές μέσα σε μια κοινοβουλευτική θητεία. Η ιστορία λίγο-πολύ είναι γνωστή ως το σήριαλ της 56ης έδρας. Μετά από διαδοχικές προσφυγές στο δικαστήριο εκ μέρους του Αντρέα Μιχαηλίδη, ο οποίος διεκδικεί νομικά μέχρι και σήμερα την έδρα, αλλά και σειρά τροποποιήσεων της νομοθεσίας, η Βουλή,

τον Οκτώβριο του 2019, αποφάσισε να υπερψηφίσει την τροποποίηση του Συντάγματος και να ανοίξει, έτσι, για τρίτη φορά, μέσα σε τρία χρόνια, τον κοινοβουλευτικό δρόμο στον κ. Παπαδόπουλο. Υπενθυμίζεται ότι το όλο ζήτημα δημιουργήθηκε το 2016, όταν η πρόεδρος της Αλληλεγγύης, Ελένη Θεοχάρους, αποποιήθηκε την βουλευτική έδρα που είχε κερδίσει στη Λεμεσό πριν ορκιστεί, για να παραμείνει στο ευρωκοινοβούλιο.

Δύο νέα κινήματα στην κομματική σκακιέρα

Το 2019 αποτέλεσε και χρονιά γέννησης δύο νέων κινήματων από δύο γνωρίσιμους στον δημόσιο βίο. Η ανεξάρτητη βουλευτής, Άννα Θεολόγου, στις 30 Οκτωβρίου, ανακοίνωσε τη δημιουργία των «Ανεξάρτητων», με ξεκάθαρο στόχο την είσοδο του κινήματός της στη Βουλή το 2021. Η ίδια, με αυτό τον τρόπο, επιβεβαίωσε τις πληροφορίες των προηγούμενων μηνών που την ήθελαν να ετοιμάζει «κάτι». Κίνημα εγκαινίασε και ο τέως πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, και το όνομα αυτού «Νέο Κύμα – Η Άλλη Κύπρος». Σε συνέντευξή του στη Σημερινή, ο κ. Χριστοφίδης, υποστήριξε ότι δεν είναι δεδομένη η κάθοδος του κινήματος στις βουλευτικές εκλογές. Εντούτοις, δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο υποψηφιότητας κάποιου προσώπου από το κίνημα (σ.σ. προφανώς του ίδιου) στις Προεδρικές του 2023.

Στο Πειθαρχικό ο Παπαδάκης

Το θετικό εκλογικό αποτέλεσμα στις ευρωεκλογές του Μαΐου για την ΕΔΕΚ με την κατάληψη της 6ης έδρας δεν έκλεισε τις εσωτερικές πληγές στο κόμμα. Η απόφαση του προέδρου του κινήματος, Μαρίνου Σιζόπουλου, στις 11 Νοεμβρίου, να ορίσει ως ερευνώντα λειτουργό τον Κωστή Ευσταθίου, για να εξετάσει το ενδεχόμενο διάπραξης πειθαρχικών αδικημάτων από πλευράς Παπαδάκη, αποτελεί την κορυφή του παγόβουνου ανάμεσα στις σχέσεις των δύο αντρών. Ο ευρωβουλευτής της ΕΔΕΚ, σύμφωνα με πληροφορίες που είχε αποκαλύψει η «Σ», κατηγορείται από το κόμμα για μη τήρηση προεκλογικών δεσμεύσεων αναφορικά με ένα κονδύλι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την πρόσληψη συνεργατών. Μέχρι τη στιγμή που γράφτηκε το συγκεκριμένο άρθρο, δεν είχε καταστεί γνωστό το ακριβές κατηγορητήριο. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι ποι-

νές που μπορούν να επιβληθούν στον Δημήτρη Παπαδάκη από το Πειθαρχικό Συμβούλιο, εάν κριθεί ένοχος, είναι από απλή επίπληξη μέχρι και διαγραφή του από το κόμμα.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ

Τα αδυσώπητα εγκλήματα ενός κατά συρροή δολοφόνου

Η αποκάλυψη ενός κατά συρροή δολοφόνου, κατά τ' άλλα οικογενειάρχη της διπλανής πόρτας, επικαλύπτει σε μεγάλο βαθμό την φετινή ανασκόπηση του αστυνομικού ρεπορτάζ

ΦΡΟΣΩ ΒΙΟΛΑΡΗ

Κοινωνική πρόνοια κρυμμένη πίσω από την πόρτα και κρατώντας πιστόλι. Φέτος όπλισε και σκότωσε εν ψυχρώ αθώες ψυχές κι απροστάτευτες γυναίκες. Η αποκάλυψη ενός κατά συρροή δολοφόνου, κατά τ' άλλα οικογενειάρχη της διπλανής πόρτας, μπορεί να επικαλύπτει σε μεγάλο βαθμό την φετινή ανασκόπηση του αστυνομικού ρεπορτάζ, απαραίτητες όμως δεν περνούν κι οι υπόλοιπες υποθέσεις που συγκλόνισαν και φέτος την κυπριακή κοινωνία. Τρεις έφηβοι έχασαν τόσο άδοξα τη ζωή τους κι έγιναν έστω

και μετά θάνατον η αιτία για να αποκαλυφθούν αντιλήψεις μιας άλλης εποχής που οδήγησαν σε εγκληματικές αμέλειες. Παράλληλα, τα τροχαία δυστυχήματα και φέτος αποτελούν μόνιμη ανοικτή πληγή για την χώρα μας.

Το χρονικό της απόλυτης φρίκης

Καμία πένα, κανένα σκηνοθετικό μυαλό, ουδείς σεναριογράφος ταινιών τρόμου και θρίλερ δεν θα έγραφαν μήτε θα σχημάτιζαν μια μόλα για να περιγράψουν έναν

άνδρα ο οποίος μέσα σε δύο χρόνια θα σκότωνε πέντε γυναίκες και δυο παιδιά. Οι θαυμαστές των ταινιών θρίλερ της ελληνικής οθόνης θα θυμούνται - ίσως πιο έντονα φέτος - την μεταφορά στη μικρή οθόνη της ιστορίας ενός μοντέλου που σφαγιάστηκε απ' τον ερωμένο της ο οποίος αφού την στραγγάλισε την τοποθέτησε σε μια ταξιδιωτική βαλίτσα και την πέταξε σε λίμνη στην Καβάλα. Αυτό που δεν θα φαντάζονταν ποτέ όμως είναι ότι μια παρόμοια ιστορία έλαβε χώρα στην μικρή μας Κύπρο όχι μια, αλλά τρεις φορές.

Νίκος Μεταξάς

Οίλαρχος της Εθνικής Φρουράς, ο πατέρας δυο ανήλικων παιδιών με καταγωγή απ' την Λευκωσία που άφησε εμβρόντητη την κυπριακή κοινωνία κι όχι μόνο, με τα απανωτά εγκλήματά του που αποκαλύφθηκαν, από καθαρή τύχη, τον Απρίλιο που μας πέρασε. Ο Μεταξάς εκτίει πλέον την μεγαλύτερη ποινή που επιβλήθηκε ποτέ από κυπριακό Δικαστήριο σκότωσε συνολικά επτά πρόσωπα. Όλα άρχισαν ένα κυριακάτικο δειλινό όταν δυο πρόσωπα, για επαγγελματικούς σκοπούς βρέθηκαν στο εγκαταλελειμμένο μεταλλείο του Μιτσερού. Χρειάστηκαν αρκετές ώρες για να αντιληφθούν οι Αρχές ότι το παράξενο αντικείμενο που εντόπισαν ήταν για ανθρώπινο σώμα. Τότε, κανείς δεν φανταζόταν ότι εξαιτίας αυτής της τυχαίας επίσκεψης δυο προσώπων και του εντοπισμού ενός πτώματος θα αναγκαζόταν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να παύσει τον Αρχηγό της Αστυνομίας, ο Υπουργός Δικαιοσύνης να δίνει παραίτηση και η Κύπρος θα φιγούραρε στα ξένα πρωτοσέλιδα με τον χειρότερο τρόπο.

Δυο και πλέον μήνες διήρκησαν οι πρωτοφανείς για τα κυπριακά δεδομένα έρευνες κρατικών και ιδιωτικών αρχών που ανέλαβαν το επίπονο έργο της εξιχνίασης των δολοφονιών του Νίκου Μεταξά. Ο πρώην ήλαρχος της Εθνικής Φρουράς μέσα σε δυο χρόνια δολοφόνησε δυο γυναίκες με τα παιδιά τους και ακολούθως τρεις άλλες γυναίκες. Τις έρευνες συνέδραμαν πλην των Κύπριων ανακριτών του ΤΑΕ Λευκωσίας, η ΕΜΑΚ και η Πυροσβεστική, το Γραφείο Καταπολέμησης του Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Αστυνομίας καθώς και η ιδιωτική εταιρεία Brasal Marine Services η οποία επιστράτευσε εξειδικευμένο εξοπλισμό για τις έρευνες στις λίμνες του Μεμη και της Κοκκινόπεζουλας στο Μιτσερό και Ξυλάτο αντίστοιχα.

Τρεις (περιλαμβανομένου σε αυτές ένα κοριτσάκι) εκ των επτά γυναικών αφού δολοφονήθηκαν τοποθετήθηκαν σε βαλίτσες και ρίχθηκαν στην Κόκκινη Λίμνη ενώ το βχρονο παιδάκι της πρώτης γυναίκας που

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ

εντοπίστηκε στο φρεάτιο του μεταλλείου στο Μιτσερό εντοπίστηκε δεμένο με τσιμεντοπλόκ στη Λίμνη του Μεμη. Σε εγκαταλελειμμένο πηγάδι εξάλλου πλησίον του πεδίου βολής στην Ορούντα εντοπίστηκε άλλο ένα απ' τα θύματα του Μεταξά.

Η περίπτωση «Μεταξάς» προσέκλυσε το ενδιαφέρον Ελλαδιτών και ξένων ερευνητών εγκλημάτων οι οποίοι κάνουν λόγο για μια περίπτωση κατά συρροήν δολοφόνου μεν, με ιδιαίτερη προφίλ δε. Ένας άνθρωπος της διπλανής πόρτας, οικογενειάρχης με καλή δουλειά που ήταν ανέκαθεν υπεράνω υποψίας. Δεν απασχόλησε ποτέ σοβαρά τη Δικαιοσύνη ενώ η πρότερη δουλειά του αποτέλεσε εργαλείο υλοποίησης των φρικιαστικών του πράξεων, αφού ο χάρτης του εγκλήματος καταδεικνύει πως όλα τα σημεία ήταν στην ακτίνα της καθημερινότητάς του.

Ένα επιπρόσθετο σημείο που προκάλεσε το ενδιαφέρον των ερευνητών είναι το πως ο κατά συρροή δολοφόνος ψάρευε τα θύματά του. Χρησιμοποιώντας μια διαδικτυακή εφαρμογή γνωριμιών προσέγγιζε αλλοδαπές κυρίως γυναίκες και με πρόσχημα την μεγάλη του αγάπη, την φωτογραφία, την οποία εξασκούσε σε ερασιτεχνικό επίπεδο, ερχόταν σε επαφή μαζί τους. Σοκάρει

μάλιστα το γεγονός ότι στα φωτογραφικά του πορτοφόλια εντοπίζονται όλες οι περιοχές που έμελλαν να γίνουν τάφος για αθώες γυναίκες που ήρθαν στη χώρα μας για ένα καλύτερο αύριο. Για το ξεδίπλωμα της δράσης του στο διαδίκτυο χρειάστηκαν δεκάδες ώρες ερευνών απ' το εξειδικευμένο προσωπικό της Αστυνομίας, αφού ο Μεταξάς χρησιμοποιούσε ψεύτικο προφίλ.

Καταδίκη εξπρές

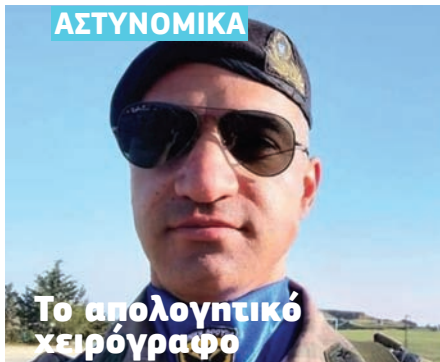
Υπό την προεδρία του Προέδρου του Κακουργιοδικείου Λευκωσίας Χάρη Πογιατζή, το τριμελές Κακουργιοδικείο Λευκωσίας επέβαλε στις 24 Ιουνίου για κάθε φόνο διάβιου φυλάκιση, ωστόσο για τους δύο φόνους με θύματα μπτέρες και κόρες, τα ισόβια συντρέχουν, αφού τα αδικήματα διαπράχθηκαν κατά τον ίδιο χρόνο. Η διαδικασία χαρακτηρίστηκε πρωτοφανής για τα κυπριακά δεδομένα και «εξπρές» αφού σε μόλις δυο ώρες επιβλήθηκε η μεγαλύτερη ποινή που επέβαλε ποτέ κυπριακό Δικαστήριο.

Η ανακριτική ομάδα είχε παρουσιάσει προηγουμένως τον κατηγορούμενο, ο οποίος παραδέχθηκε τη φρίκη και ακολούθως το Κακουργιοδικείο σε διάστημα λιγότερο των δυο ωρών επέβαλε την ποινή. «Επιδόθηκε σε εκστρατεία φόνων» είπε χαρακτηριστικά σ'ένα σημείο η απόφαση για τον Μεταξά, στην οποία περιλήφθηκαν όλα όσα διέπραξε. Νωρίτερα η Κατηγορούσα Αρχή είχε εξιστορήσει τη φρίκη που έζησαν στο πλάι του επτά αθώες ψυχές.

Πρόκειται για τη Livua Florentina Bunea μαζί με την κόρη της Elena- Natalya, τη Mary Rose Tiburcio μαζί με την κόρη της Sierra, τη Maricar Valdez Urquiola, την Arian Palanas Lozano και την Asmita Khadka Bista ή αλλιώς Κάτσα Αβου.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ

Το απολογητικό χειρόγραφο

Ζητώντας την άδεια του Δικαστηρίου, ο κατά συρροή δολοφόνος παρέλαβε απ' τους ανακριτές του ΤΑΕ Λευκωσίας το χειρόγραφο που είχε ετοιμάσει, το οποίο και ανέγνωσε σε μια κατάμεστη αίθουσα.

ΑΥΤΟΥΣΙΑ ΤΑ ΛΟΓΙΑ:

«Έχω διαπραξεί απεχθή εγκλήματα, για τα οποία αναλαμβάνω πλήρως την ευθύνη και αποδέχομαι τις συνέπειες. Αναγνωρίζω πως, το γεγονός ότι έχω μετανοήσει ειλικρινά για τις πράξεις μου, δεν μπορεί να αντιστρέψει τις τραγικές συνέπειες αυτών. Όσο και να το θέλω, δεν μπορώ να πάω πίσω στον χρόνο για να μην κάνω όσα έκανα. Αυτά που μπορώ να κάνω, πρώτο είναι να βοηθήσω στη διαλεύκανση των υποθέσεων, παρέχοντας ότι πληροφορίες μου ζητηθούν και παραδεχόμενος ενοχή, να μη ζημιώσω και άλλο την Κυπριακή Δημοκρατία μέσω μιας χρονοβόρας διαδικασίας. Δεύτερον, να εκφράσω μεταμέλεια και να απολογηθώ, πρώτα προς τις ψυχές των θυμάτων μου, τους συγγενείς και τα αγαπημένα τους πρόσωπα για τον άδικο πόνο που προκάλεσα και να ελπίζω ότι η απονομή της δικαιοσύνης θα αποτελέσει ένα ελάχιστο βάλασμο. Έπειτα, προς τα παιδιά μου, τους γονείς μου και την υπόλοιπη οικογένεια μου για την στεναχώρια που περνούν και θα περάσουν, χωρίς κανείς τους να έχει φταιξει ποτέ σε τίποτα. Τέλος, προς την κυπριακή κοινωνία, η οποία είμαι βέβαιος ότι διερωτάται γιατί και πώς ένας άνθρωπος, μέλος της, έφτασε σε αυτό το σημείο. Το ίδιο ερώτημα βασανίζει και εμένα, όμως δεν έχω βρει ακόμη την απάντηση. Γνωρίζω, ότι αυτή βρίσκεται κάπου μέσα στο μυαλό μου, κομμάτια της τα αναγνωρίζω μέσα από οδυνηρές αναμνήσεις, τις οποίες προσπαθώ εδώ και δεκαετίες μάταια να ξεχάσω. Δεν έχω καταφέρει ακόμη μόνος μου να βρω μια ξεκάθαρη απάντηση. Οπότε, το τελευταίο που μπορώ να κάνω, είναι να ζητήσω και να θέσω τον εαυτό μου στη διάθεση μιας ενδελεχούς μελέτης, έτσι ώστε με τη βοήθεια επιστημόνων, να βρω το γιατί, αλλά σημαντικότερα, να βοηθήσω στην εξαγωγή συμπερασμάτων, τα οποία θα βοηθήσουν την κοινωνία μας να προλάβει τέτοιες τραγωδίες».

Αυλαία στο διπλό φονικό του Στροβόλου

Η φετινή χρονιά σημαδεύτηκε και απ' την αυλαία στην πολύκροτη υπόθεση του διπλού φονικού του Στροβόλου με θύματα τον Γιώργο Χατζηγεωργίου και τη Ντίνα Σεργίου.

Χρειάστηκαν περί τις 70 δικάσιμους ενώπιον του τριμελούς Κακουργιοδικείου Λευκωσίας, για να καταδικαστεί ο βασικός κατηγορούμενος και εγκέφαλος του εγκλήματος, Λοΐζος Τζιωνής. Στις 31 Ιουλίου το Κακουργιοδικείο

επέβαλε δυο φορές ισόβια τον 34χρονο για τους φόνους εκ προμελέτης του ζεύγους Γιώργου Χατζηγεωργίου και Ντίνας Σεργίου. Την ίδια μέρα το Κακουργιοδικείο επέβαλε εξαετή ποινή φυλάκισης στον ετεροθαλή αδελφό του Τζιωνή, Λευτέρη ενώ τον περασμένο Φεβρουάριο επιβλήθηκε ποινή τεσσάρων ετών στη Σάρα Σιάμς η οποία μετατράπηκε σε μάρτυρα κατηγορίας στην υπόθεση.

Τρία αγγελούδια έφυγαν άδοξα κι' απροσδόκτα

Ο Στυλιανός, ο Παναγιώτης και ο Δαβίδ μπορεί να μην μείνουν στις μνήμες ολωνών μας, θα μείνουν όμως στις μνήμες μερικών που θα θυμούνται για πάντα όλα όσα δεν έκαναν για να τους σώσουν. Ο Στυλιανός αυτοκτόνησε στη φάρμα του πατέρα του αφού για χρόνια φώναζε για βοήθεια χωρίς να εισακουστεί. Ο θάνατός του έγινε η αφορμή για τη διεξαγωγή έρευνας από την Επίτροπο Διοικήσεως η οποία σε ένα πολυσέλιδο πόρισμα απέδωσε ευθύνες σε Γραφείο Ευημερίας αλλά και Αστυνομία. Λειτουργία του Γραφείου Ευημερίας τέθηκαν σε διαθεσιμότητα ανήμερα της δημοσιοποίησης του πορίσματος ενώ η Αστυνομία όρισε ερευνών λειτουργό προκειμένου να αποδώσει και στα μέλη της Δύναμης της ευθύνες που εντοπίζει η Επίτροπος στο πόρισμά της.

Ο Παναγιώτης πέθανε σε εφηβικό πάρτι από υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ. Ο Παναγιώτης δεν βίωσε για μια φορά το μπουλίγκ απ' τους συμμαθητές του. Το βράδυ εκείνο όμως έμελλε να ήταν το τελευταίο. Για πρώτη

φορά ενώπιον Δικαστηρίου θα βρεθούν ανήλικοι οι οποίοι είναι αντιμετώπι με ποινή φυλάκισης μέχρι και 4 χρόνια.

Ο Δαβίδ δολοφονήθηκε απ' τα χέρια της ίδιας του της μητέρας η οποία ακολούθως προσπάθησε να βάλει τέρμα στη ζωή της. Ακολούθως νοσηλεύτηκε στο Ψυχιατρείο Αθαλάσσας. Το άτυχο 12χρονο αγόρι δέχθηκε αριθμό μαχαιριών ενώ κοιμόταν.

Θανατηφόρα: Η ανοικτή πληγή

Ευχολόγια και εκστρατείες φαίνεται πως δεν πιάνουν τόπο στην Κύπρο αφού τα θανατηφόρα δυστυχήματα εξακολουθούν να αποτελούν ανοικτή πληγή. 46 συνολικά συνάνθρωποί μας έχασαν τη ζωή τους σε αντίστοιχα τροχαία δυστυχήματα μέχρι την 1η Δεκεμβρίου. Η αντίστοιχη περσινή περίοδος κατέγραψε 47 νεκρούς σε 42 θανατηφόρες συγκρούσεις.

Αυτό που συγκλονίζει ωστόσο φέτος, είναι τα φρικτά θανατηφόρα κυρίως ως προς τις συνθήκες κάτω από τις οποίες σημειώθηκαν. Ένα 10χρονο κορίτσι, μαθήτρια Δημοτικού στην Πάφο παρασύρθηκε θανάσιμα από διερχόμενο όχημα, ενώ προηγουμένως είχε χρησιμοποιήσει κανονικά την διάβαση πεζών. Μια άλλη γυναίκα, έχασε τη ζωή της ενώ βρισκόταν στην χώρα μας για διακοπές με την οικογένειά της. Η άτυχη γυναίκα ήταν έγκυος 7 μηνών και έσβησε μηροστά στα μάτια του άντρα της και της πεθεράς της, την οποία προηγουμένως έσωσε με κόστος, την ίδια της την ζωή. Ένα 27χρονο παλικάρι έχασε τη ζωή του σε θανατηφόρο τον περασμένο Νοέμβριο στη Λεμεσό ενώ πήγαινε σπίτι του. Το ατύχημα σημειώθηκε στον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας – Λεμεσού όταν μεθυσμένος Ρώσος «προσγειώθηκε» πάνω στο τζιπ του, με ταχύτητα που άγγιζε τα 200 χιλιόμετρα.

«Σπάσε τη σιωπή»

Αφορμή για κινητοποιήσεις ανεξάρτητων συνόλων και όχι μόνο στάθηκε η δολοφονία του περασμένου Ιουνίου στη Λεμεσό. 35χρονος αφού πυροβόλησε την πρώην συμβία του, ακολούθως έθεσε τέρμα στη ζωή του με το κυνηγικό του όπλο. Η 26χρονη Σοφία Ζήνωνος είχε πάει να συζητήσει με τον Πέτρο Παπαντωνίου κοντά στο στρατόπεδο της Αγίας Φύλας. Οι δολοφονίες γυναικών στην Κύπρο καταγράφουν σύμφωνα με έρευνες, υψηλά ποσοστά που συγκαταλέγουν την Κύπρο στις χώρες της Ευρώπης με τα μεγαλύτερα ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας. Αρμόδιοι φορείς και ανεξάρτητες οργανώσεις καλούν τις γυναίκες να «σπάσουν τη σιωπή» τους και να καταγγέλλουν κάθε είδους βία, λεκτική ή σωματική.

Στη φυλακή ο απαγωγέας παιδιών στη Λάρνακα

Ποινή δεκαέξι ετών επέβαλε τον περασμένο Μάρτιο το Κακουργιοδικείο Λάρνακας στον απαγωγέα δυο ανήλικων αγοριών. Η υπόθεση που συγκλόνισε το πανελλήνιο έληξε φέτος αφού ο 35χρονος Γιώργος Νικολάου από τη Λάρνακα κρίθηκε ένοχος για την απαγωγή και τη νάρκωση των δυο μαθητών Δημοτικού τους οποίους απήγαγε απ' το Σχολείο τους στις Καμάρες και οδήγησε στο διαμέρισμά του για έξι περίπου ώρες με τις Αρχές να τίθενται σε κόκκινο συναγερμό. Η παρατηρητικότητα ενός αστυνομικού της γειτονιάς κοντά στην πολυκατοικία όπου διέμενε ο 35χρονος κρίθηκε σωτήρια, αφού άμεσα ενημέρωσε την Αστυνομία η οποία επιχείρησε στο διαμέρισμα και απελευθέρωσε τα παιδιά.

ΥΓΕΙΑ

Η χρονιά του ΓεΣΥ

Το 2019 ήταν η χρονιά η οποία σηματοδότησε την έναρξη της εφαρμογής του Γενικού Συστήματος Υγείας, της μεγαλύτερης μεταρρύθμισης που είδε ποτέ ο τομέας της Υγείας στη χώρα μας

ΘΕΟΔΩΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Το θέμα που μονοπόλησε το ενδιαφέρον το 2019 ήταν αδιαμφισβήτητα η έναρξη της εφαρμογής του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ). Πρόκειται για τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση που είδε ποτέ ο τομέας στον τομέα της Υγείας, η οποία πέρασε από σαράντα κύματα μέχρι να υλοποιηθεί. Μετά από δεκαετίες συζητήσεων και αντιπαραθέσεων, η α' φάση του νέου συστήματος που περιλαμβάνει την εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, τα φάρμακα και τις εργαστηριακές εξετάσεις, τέθηκε σε εφαρμογή από την 1η Ιουνίου 2019, σηματοδοτώντας έτσι την έναρξη μίας νέας εποχής στον τομέα της υγείας στη χώρα μας.

Βουνό οι αντιδράσεις

Ο δρόμος για την εφαρμογή του νέου συστήματος, σε καμία περίπτωση δεν ήταν στρωμένος με ροδοπέταλα. Ο χρόνος ξεκίνησε με εντάσεις και αντιπαραθέσεις μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) με τους ιδιώτες γιατρούς που δεν έλεγαν να βάλουν νερό στο κρασί τους και να πουν «ναι» σ' αυτή τη μεγάλη μεταρρύθμιση. Με το καλημέρα λοιπόν, το 2019, οι επιστημονικές εταιρείες, η μία μετά την άλλη, σε μία ύστατη προσπάθεια να सम्ποτάρουν την εφαρμογή του συστήματος απεύθυναν κάλεσμα στα μέλη τους να μην συμβληθούν με τον ΟΑΥ. Μεταξύ αυτών ήταν η Γαστρεντερολογική και Παιδιατρική Εταιρεία Κύπρου, ο κλάδος των Ενδοκρινολόγων, η Ωτορινολαρυγγολογική Εται-

ρεία Κύπρου και η Κυπριακή Εταιρεία Πυρηνικής Ιατρικής (ΚΥ.Ε.Π.Ι.). Οι αντιδράσεις των ιδιωτών ιατρών κορυφώθηκαν με το μεγάλο «όχι» που «ξεστόμισε» τελικά ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος (ΠΙΣ). Άλλωστε, κύριο σημείο τριβής και αντιπαράθεσης μεταξύ τεχνοκρατών και ιδιωτών ιατρών αποτέλεσε το πάγιο αίτημα του ΠΙΣ για ελεύθερη άσκηση της ιδιωτικής ιατρικής για ιατρούς που είναι συμβεβλημένοι με το ΓεΣΥ. Μάλιστα, ο ΠΙΣ είχε την άποψη ότι οι πρόνοιες του ΓεΣΥ παραβιάζουν το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής των δικαιούχων και ζητούσε και νομικές συμβουλές επί του θέματος. Από την πλευρά του ο ΟΑΥ προχωρούσε ακάθεκτος με τις προετοιμασίες του εδάφους για την ομαλή έναρξη του νέου συστήματος και στις 21 Ιανουαρίου 2019 έδωσε τα έναυσμα στις εγγραφές των ιατρών στο σύστημα. «Επαιξαν» μάλιστα τα σενάρια ότι ο ΟΑΥ είχε «plan b» σε περίπτωση που δεν υπάρξει ενδιαφέρον από τους ιδιώτες γιατρούς που αντιδρούσαν, το οποίο περιλάμβανε την εισαγωγή στο σύστημα γιατρών από το εξωτερικό. Ξαν να μην έφταναν οι αντιδράσεις του ΠΙΣ και των επιστημονικών εταιρειών, έκανε την εμφάνισή του και το λεγόμενο «Αντι- ΓεΣΥ». Ο λόγος φυσικά για το Ελεύθερο Δίκτυο Ιδιωτικής Ιατρικής στο οποίο εντάχθηκαν τα μεγαλύτερα ιδιωτικά νοσηλευτήρια της Κύπρου, αλλά και πέραν των 600 ιδιωτών ιατρών σε παγκύπρια κλίμα-

κα, θέλοντας να στείλουν το μήνυμα ότι θα παραμείνουν εκτός ΓεΣΥ. Στο μεταξύ, οι εγγραφές των ιατρών στο ΓεΣΥ συνεχίζονταν. Μέσα σε όλα αυτά, οι οργανωμένοι ασθενείς ευελπιστούσαν ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία των ιατρών τελικά θα στηρίξει το ΓεΣΥ και θα επιλέξει να συμμετέχει σε αυτό και έστειλε το μήνυμα στον κυπριακό λαό πως «είναι σίγουρο ότι την 1η Ιουνίου 2019 θα έχουμε ΓεΣΥ».

Άρχισαν οι εισφορές

Το επόμενο βήμα για την έναρξη της εφαρμογής του ΓεΣΥ έγινε την 1η Μαρτίου 2019, όταν ξεκίνησε η καταβολή των εισφορών από τους δικαιούχους. Οι εισφορές που καταβάλλονται σε πρώτη φάση στο ταμείο έχουν ως εξής: για τους μισθωτούς 1,70% επί των αποδοχών τους, για το κράτος 1,65% επί των αποδοχών των μισθωτών, των αυτοεργοδοτούμενων, αξιωματούχων και επί των συντάξεων, για τους αυτοτελώς εργαζόμενους 2,55% επί των αποδοχών τους, για τους συνταξιούχους 1,70% επί της σύνταξης που λαμβάνουν, για τους εισοδηματίες 1,70% επί των εισοδημάτων τους, για τους αξιωματούχους 1,70% επί των αποδοχών τους και για τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την καταβολή σε αξιωματούχους των προβλεπόμενων αποδοχών τους 1,85%. Σημειώνεται ότι με την πλήρη εφαρμογή του ΓεΣΥ, λόγω της αύξησης των καλύψεων, από την 1η

Μαρτίου 2020 το ύψος των εισφορών θα αυξηθεί. Συγκεκριμένα, τα ποσοστά των εισφορών θα αυξηθούν ως εξής: για τους μισθωτούς, τους εισοδηματίες και τους αξιωματούχους το ποσοστό θα ανέλθει στο 2,65%, για τους εργοδότες στο 2,90%, για το κράτος στο 4,70% και για τους αυτοτελώς εργαζόμενους στο 4,00%.

Η επίσημη έναρξη

Η α' φάση της εφαρμογής του ΓεΣΥ ξεκίνησε επίσημα την 1η Ιουνίου 2019. Κατά την α' φάση της εφαρμογής του το νέο σύστημα παρέχεται στους δικαιούχους μόνο εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, στα πλαίσια της οποίας εισήχθη ο θεσμός τους προσωπικού ιατρού και του ειδικού ιατρού, ενώ καλύπτονται επίσης τα φάρμακα και οι εργαστηριακές εξετάσεις. Κατά τις πρώτες ημέρες λειτουργίας του συστήματος, υπήρξαν κάποια προβλήματα στο λογισμικό, κυρίως λόγω της υπερεπισκεψιμότητας από τους παρόχους υγείας που συμμετέχουν στο σύστημα. Παρά τα τεχνικά μικροπροβλήματα που παρατηρήθηκαν, οι πρώτες 72 ώρες της εφαρμογής του νέου συστήματος κύλησε ομαλά.

Οι επισκέψεις δικαιούχων σε ιατρούς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα ανήλθαν στις 5167. Έγιναν 1671 παραγγελίες εργαστηριακών εξετάσεων, από τις οποίες οι 276 εκτελέστηκαν άμεσα, ενώ εκδόθηκαν 3570 συνταγών φαρμάκων, εκ των οποίων εκτελέστηκαν οι 2064. Παράλληλα εκδόθηκαν 1296 παραπεμπτικά προς Ειδικούς Ιατρούς και υπήρξαν συνολικά 1044 απαιτήσεις για επισκέψεις και για άλλες δραστηριότητες από καταλόγους δραστηριοτήτων τους.

«Χαμός» στα φαρμακεία

Για πολλούς το μεγαλύτερο όφελος των δικαιούχων του ΓεΣΥ αποτελεί η νέα διαδικασία που ακολουθείτε στην αγορά φαρμάκων. Πρακτικά, μετά από την εξασφάλιση συνταγής από ιατρό, ο δικαιούχος μπορεί να προμηθεύει τα φάρμακα του από οποιοδήποτε φαρμακείο, παρουσιάζοντας τη συνταγή στο φαρμακοποιό. Ο φαρμακοποιός εντοπίζει τη συνταγή στο σύστημα πληροφορικής του ΓεΣΥ και την εκτελεί με κόστος μόλις ένα ευρώ ανά σκεύασμα. Όπως και σε άλλες περιπτώσεις, αρχικά τα φαρμακεία

είχαν να αντιμετωπίσουν κάποια τεχνικά προβλήματα που είχαν σχέση με το λογισμικό, τα οποία στη συνέχεια λύθηκαν. Το μεγαλύτερο τους, όμως, πρόβλημα ήταν η έλλειψη κάποιων φαρμάκων, λόγω της αυξημένης επισκεψιμότητας. Στη λύση του ζητήματος βοήθησε η απόφαση για διάθεση ποσοτήτων φαρμάκων από τα κρατικά φαρμακεία προς τα ιδιωτικά.

Νέος γύρος διαβουλεύσεων

Η χρονιά κλείνει ελπιδοφόρα, καθώς όλες οι πλευρές αποδέχθηκαν να διεξάγουν διάλογο. Μετά από παρέμβαση του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη, Υπουργείο Υγείας, ΟΥΑ και ΟΚΥΠΥ κάθισαν στο ίδιο τραπέζι με τους εκπροσώπους του ΠΙΣ, της ΠΑΣΙΝ, της ΕΝΙΚ και της Πλατφόρμας Ιδιωτών Γιατρών, για συζητήσουν τις κοινές θέσεις των τελευταίων. Αποτέλεσμα ήταν η αρχή ενός νέου γύρου διαβουλεύσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων, που στόχο έχει τον καθορισμό των επόμενων βημάτων ενόψει της εφαρμογής της δεύτερης φάσης του ΓεΣΥ και τη λήψη αποφάσεων μέσα από συγκρίσεις που ενδεχομένως να επιτευχθούν. Με τη νέα χρονιά λοιπόν, αναμένεται να συνεχιστεί ο νέος γύρος διαβουλεύσεων, αφού στην εξέλιξη μπαίνουν πλέον και τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, τα οποία θα πρέπει να αποφασίσουν εάν τελικά εάν θα συμβληθούν με τον ΟΥΑ ή όχι. Όλα θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν μέχρι την 1η Ιουνίου 2020, ημέρα κατά την οποία θα τεθεί σε πλήρη εφαρμογή το νέο σύστημα με την εισαγωγή της ενδονοσοκομειακής κάλυψης στο ΓεΣΥ.

Προχωρά η αυτονόμηση

Από την 1η Ιανουαρίου 2019 άρχισε και επίσημα η αυτονόμηση, αφού όλο το προσωπικό των δημόσιων νοσηλευτηρίων και των Κέντρων Υγείας είχαν αποσπαστεί στον ΟΚΥΠΥ και όσοι προσλαμβάνο-

νται έκτοτε είναι με ιδιωτικά συμβόλαια διάρκειας τριών χρόνων, ενώ εντός του έτους τοποθετήθηκαν και οι διευθυντικές ομάδες. Η διαδικασία της αυτονόμησης των δημόσιων νοσηλευτηρίων συνεχίζεται, καθώς όπως ανέφερε και ο ίδιος ο Υπουργός Υγείας, Κωνσταντίνος Ιωάννου σε προηγούμενες δηλώσεις του «πρόκειται για ένα τεράστιο έργο και θα πάρει αρκετό καιρό, διότι μιλούμε και για αλλαγή εταιρικής κουλτούρας στα δημόσια νοσηλευτήρια. Γίνονται πάρα πολλές ενέργειες, οι οποίες σταδιακά θα αρχίσουν να φαίνονται και στον κόσμο».

Θέρισε η γρίπη Α και ο υιός του Νείλου

Το 2019 δυστυχώς είχαμε αυξημένα περιστατικά, εκ των οποίων κάποια κατέληξαν, από γρίπη Α. Η αύξηση παρατηρήθηκε τους πρώτους δύο μήνες του έτους κατά τους οποίους είχαμε τέσσερεις θανάτους. Λίγους μήνες μετά, το καλοκαίρι παρατηρήθηκε έξαρση και του ιού του Δυτικού Νείλου. Η εν λόγω αύξηση των περιστατικών, οδήγησε τόσο το Υπουργείο Υγείας, όσο και τις Τοπικές Αρχές να λάβουν σειρά από μέτρα πρόληψης, καθώς ο Ιός μπορεί να αποβεί μοιραίος για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Το ενεργειακό καλεντάρι του 2019

Από την αποκάλυψη του “Γλαύκου” στον ενεργειακό Αττίλα 3 και στους “αρραβώνες”... της “Αφροδίτης”

ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΥΛΛΑΔΟΣ

Το 2019 υπήρξε μια χρονιά σταθμός για το ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά και στη ευρύτερη ενεργειακή αρχιτεκτονική της Ανατολικής Μεσογείου. Σημαντικότεροι σταθμοί υπήρξαν η ανακάλυψη του «Γλαύκου» στο θαλασσοτεμάχιο 10 της ΑΟΖ από την Εκχοπ Mobil την οποία ακολούθησε ο ενεργειακός Αττίλας στα ύδατα της Κύπρου από τα γεωτρήματα Πορθητής και Γιανυζ. Η προσπάθεια της Άγκυρας να ανατρέψει τους ενεργειακούς σχεδιασμούς στην περιοχή συνάντησε την διπλωματική, μέχρι στιγμής, αντίδραση της διεθνούς κοινότητας με την Ε.Ε να προχωρεί σε συμβολικές κυρώσεις εναντίον της. Η χρονιά ολοκληρώθηκε με τη συμφωνία εκμετάλλευσης και μεταφοράς της Αφροδίτης στην Αίγυπτο την ώρα που το γεωτρήματα της

κοινοπραξίας ENI/TOTAL βρίσκεται παρά πόδα για τη διενέργεια της νέας γεώτρησης στο τεμάχιο 6 το γεωτρήματα Tungsten Explorer. Η χρονιά ξεκίνησε με τη δήλωση-εκτίμηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, Νίκου Αναστασιάδη, στο «Σίγμα» ότι οι ποσότητες που τυχόν εντοπισθούν από την Εκχοπ Mobil στο θαλασσοτεμάχιο 10 της Κυπριακής ΑΟΖ θα αλλάξουν τη γεωστρατηγική ιστορία όχι μόνο της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και της περιοχής. Τις ίδιες μέρες ο τέως Πρόεδρος Δημήτρης Χριστόφιας, σε συνέντευξή του στην τ/κ εφημερίδα Kibris δήλωνε πως κίνητρο για την Άγκυρα προκειμένου να επιτευχθεί λύση είναι η μεταφορά του φυσικού αερίου μέσω αγωγού προς την Τουρκία και από εκεί στην Ευρώπη.

Παράλληλα, εν μέσω τουρκικών αντιδράσεων,

πραγματοποιείται στο Κάιρο η σύσταση του EastMed Gas Forum από την Κύπρο, την Ελλάδα, το Ισραήλ, την Ιταλία, την Ιορδανία και την Παλαιστίνη με στόχο τη δημιουργία περιφερειακής αγοράς φυσικού αερίου, τη μείωση του κόστους των υποδομών και την προσφορά ανταγωνιστικών τιμών.

Στο τέλος του μήνα, ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, φτάνει στα κατεχόμενα, όπου προαναγγέλλει τουρκική γεώτρηση στην Ανατολική Μεσόγειο τον Φεβρουάριο με το Barbaros να πραγματοποιεί παράνομες έρευνες εντός της Κυπριακής ΑΟΖ. Ο Πρωθυπουργός του Ισραήλ Βενιαμίν Νετανιάχου πραγματοποιεί συνάντηση με τον Ιταλό Υπουργό Εξωτερικών όπου συζήτησαν την προοπτική κατασκευής του αγωγού East Med.

Φεβρουάριος: Η αποκάλυψη του Γλαύκου

Ο Υπουργός Ενέργειας της Τουρκίας Φατίχ Ντονμέζ, δηλώνει αρχές του μήνα στην τουρκική τηλεόραση ότι η Άγκυρα θα στείλει ένα δεύτερο γεωτρήσιμο για γεώτρηση χωρίς να αποκλείεται αυτή να είναι εντός της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο Πορθητής περνάει τα στενά του Γιβραλτάρ (15 Φεβρουαρίου) με κατεύθυνση την Ανατολική Μεσόγειο και ο Ερντογάν δηλώνει πως η Άγκυρα δεν θα σταματήσει τις έρευνες όσο και αν ενοχλούνται οι Ε/κ. Η Τουρκία μέσω της ΤΡΑΟ επιβεβαιώνει τα σχέδια για γεώτρηση στα βορειοδυτικά της Κύπρου τοποθετώντας την χρονικά μετά το καλοκαίρι. Στις 28 Φεβρουαρίου ο Υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης και ο Αντιπρόεδρος του Αμερικανικού κολοσσού της Εσχον Mobil ανακοινώνουν ότι στον στόχο

Γλαύκος στο θαλασσοτεμάχιο 10 της ΑΟΖ, ανακαλύφθηκε στήλη φυσικού αερίου 133 μέτρων σε βάθος 4200 μέτρων κάτω από την θάλασσα που υπολογίζεται σε 5 έως 8 τρις εκατομμύρια κυβικά πόδια. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ανακάλυψη στην κυπριακή ΑΟΖ και μια από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως τα τελευταία δυο χρόνια. Ο κατοχικός ηγέτης Μουσταφά Ακιντζί στέλνει μήνυμα προς την Ε/κ πλευρά ότι η ανακάλυψη δεν εξυπηρετεί έτσι την ειρήνη και ο υποθαλάσσιος πλούτος, θα πρέπει να χρησιμοποιείται και από τις δύο πλευρές.

Τον ίδιο μήνα η δημιουργία Ταμείου Επενδύσεων, το οποίο θα διαχειρίζεται τα τυχόν έσοδα από τους υδρογονάνθρακες στην κυπριακή ΑΟΖ, τίθεται προς συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

Μάρτιος: Τριμερής με ευλογίες ΗΠΑ

Ο Τούρκος Υπουργός Άμυνας Χουλουσί Ακάρ προειδοποιεί ότι το ψευδοκράτος είναι και ενδιαφερόμενος και κάτοχος του φυσικού πλούτου γύρω από το νησί, την ώρα που η Κυπριακή Δημοκρατία καταγγέλλει στον ΟΗΕ τις παράνομες έρευνες της Τουρκίας στην ΑΟΖ.

Ο Πρωθυπουργός του Ισραήλ, Βενιαμίν Νετανιάχου, δηλώνει πως το ισραηλινό ναυτικό θα προστατεύει τον αγωγό φυσικού αερίου East Med. Η ανακάλυψη του Γλαύκου δημιουργεί κλίμα αισιοδοξίας για τις επόμενες γεωτρήσεις, ενώ παράλληλα ηληθαίνουν οι φωνές που πιέζουν για κα-

τασκευή σταθμού υδροποίησης στην Κύπρο κάτι που επιθυμεί και η ίδια η Εσχον Mobil. Στις 20 Μαρτίου πραγματοποιείται στην Ιερουσαλήμ Τριμερής Σύνοδος Κορυφής Ελλάδας, Ισραήλ, ΗΠΑ με παρουσία του Υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικ Πομπέο. Στην κοινή διακήρυξη που εκδόθηκε οι ηγέτες Τσίπρας-Αναστασιάδης - Νετανιάχου αναφέρουν πως «συμφώνησαν να αυξήσουν την περιφερειακή συνεργασία, να στηρίξουν την ενεργειακή ανεξαρτησία και ασφάλεια, και να αμυνθούν ενάντια σε εξωτερικές κακές επιρροές στην Ανατολική Μεσόγειο και την ευρύτερη Μέση Ανατολή».

Απρίλιος: Επαφές με Λίβανο

Τις βάσεις για περαιτέρω ενίσχυση και προώθηση της τριμερούς συνεργασίας στους τομείς της ενέργειας, του τουρισμού, της εκπαίδευσης, της οικονομίας και του εμπορίου έθεσαν ο Υπουργός Εξωτερικών, Νίκος Χριστοδουλίδης και οι ομόλογοί του από τον Λίβανο Gebran Bassil και την Ελλάδα Γιώργος Κατρούγκαλος, στο πλαίσιο της πρώτης επίσημης τριμερούς Υπουργικής Συνάντησης Κύπρου-Ελλάδας - Λιβάνου, που πραγματοποιείται στη Βηρυτό στις 4 Απριλίου. Μια βδομάδα αργότερα ο Υπουργός Εξωτερικών είχε συνάντηση από κοινού με τον Υπουργό Ενέργειας Γιώργο Λακκοτρύπη, με τους Υπουργούς Εξωτερικών και Ενέργειας του Λιβάνου, Gebran Bassil και Nada Boustani, όπου συζήτησαν πλαίσιο συνεκμετάλλευσης φυσικού αερίου. Η κυπριακή Βουλή ανάβει το πράσινο φως για κατασκευή αγωγού φυσικού αερίου από την Κύπρο στην Αίγυπτο.

Η Κυβέρνηση ενέκρινε την ανάπτυξη του Βασιλικού, της περιοχής όπου έγινε πρόταση για κατασκευή σταθμού LNG, ως αποκλειστικού ενεργειακού λιμανιού. Ωστόσο δημοσιεύματα φιλοξενούσαν απόψεις των εκπροσώπων των ενεργειακών εταιρειών και εταιρειών διαχείρισης εγκαταστάσεων φυσικού αερίου στην Κύπρο όπου εκφράζουν παράπονα για έλλειψη εγκαταστάσεων σε Κύπρο.

Μάιος: Η εισβολή του Πορθητή

Βορειοδυτικά της Πάφου κάνει την εισβολή του αρχές του μήνα το τουρκικό γεωτρήσιμο Πορθητής με σκοπό τη διεξαγωγή παράνομης γεώτρησης. Οι διερευνητικές δραστηριότητες διεξάγονται σε γεωγραφικό μήκος 31 29 25 E και γεωγραφικό πλάτος 34 55 32 N, στη μη οριοθετημένη ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η διεθνή κοινότητα υψώνει διπλωματική ασπίδα προς την Κ.Δ μέσω καταδικαστικών ανακοινώσεων. Επίσημη επίσκεψη στην Κύπρο πραγματοποιεί στις 8 Μαΐου ο Έλληνας Υπουργός Άμυνας, Ευάγγελος Αποστολάκης. Η ελληνική κυβέρνηση θεωρεί ότι Ελλάδα και Κύπρος δεν πρέπει να πέσουν στην παγίδα της Άγκυρας, η οποία επιδιώκει την ένταση στην περιοχή. Η Κ.Δ προχωρεί στην έκδοση ενταλμάτων σύλληψης για πλήρωμα τουρκικού πλοίου και ο ΠτΔ κάνει λόγο για δεύτερη εισβολή και με επιστολή στον Γ.Γ του ΟΗΕ θέτει τον Οργανισμό ενώπιον των ευθυνών του για διαφύλαξη της ειρήνης και σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο κ. Γκουτέρες περιορίζεται στο να δηλώσει ότι παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις με ανησυχία. Εν μέσω διεθνούς κατακραυγής, το τουρκικό Υπουργείο Ενέργειας, με ανακοίνωσή του απευθύνει κάλεσμα για μια συμφωνία win-win στην ανατολική Μεσόγειο, ενώ ο Ερντογάν καλεί τον Αλλάχ, να «φωτίσει όσους σφετερίζονται δικαιώματα της Άγκυρας στην Κύπρο». Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης ζητά από τους ομολόγους του στην Ε.Ε. να εξετάσουν

συγκεκριμένα μέτρα εναντίον ατόμων και εταιρειών που εμπλέκονται σε διερευνητικές γεωτρήσεις στην ΑΟΖ της Κύπρου. Στις 11 Μαΐου το Εθνικό Συμβούλιο καταδίκασε ομόφωνα την παραβίαση κυριαρχίας της ΚΔ από την Τουρκία. Δυο μέρες αργότερα ο Υπουργός Ενέργειας, ανακοινώνει στο "Σίγμα", συμφωνία με την Total όχι μόνο για το τεμάχιο 7 αλλά και για το 2, 3, 8 και 9. Την έντονη στρατικοποίηση της περιοχής από την Τουρκία καταγγέλλει και ο Υπουργός Άμυνας, Σάββας Αγγελίδης, στους ευρωπαϊούς ομολόγους του, στο πλαίσιο του Συμβουλίου των ΥΠΑΜ στις Βρυξέλλες. Θύελλα αντιδράσεων προκαλεί η δήλωση του Βρετανού Υπουργού Ευρώπης σερ Άλαν Ντάνκαν, ο οποίος μιλώντας στη Βουλή των Κοινοτήτων, χαρακτήρισε την ΑΟΖ περιοχή με κυριαρχία «υπό αμφισβήτηση». Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης δηλώνει πως Ντάνκαν υπήρξε και παραμένει απαράδεκτος με τον τελευταίο να δηλώνει μάλιστα «θιγμένος». Η Τουρκία ξεκινά διπλωματικό πόλεμο παρουσιάζοντας χάρτες σε ξένους διπλωμάτες που κάλεσαν για μπρίφιγκ στο τουρκικό ΥΠΕΞ, υποστηρίζοντας ότι οι δραστηριότητες γεώτρησης της Τουρκίας είναι εντός της δικής της

υφαλοκρηπίδας και εντός της περιοχής που το ψευδοκράτος αδειοδότησε την κρατική εταιρεία πετρελαίου. Οκτώ γεωτρήσεις εντός ΑΟΖ, έξι ερευνητικές και δύο επιβεβαιωτικές, κατά τους επόμενους 24 μήνες, ανακοίνωσε στις 21 Μαΐου ο Γιώργος Λακκοτύρης. Το νομοσχέδιο «EastMed Act», κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ, προκαλώντας τεράστιες αντιδράσεις από την Τουρκία, καθώς αναδεικνύει και αναβαθμίζει την Ελλάδα και τη θέτει στο επίκεντρο του στρατηγικού ενδιαφέροντος των ΗΠΑ, μαζί με την Κύπρο. Στην έκθεση προόδου της Τουρκίας γίνεται καταγραφή των παράνομων ενεργειών στην κυπριακή ΑΟΖ, με επανάλυση των προειδοποιήσεων κατά της Άγκυρας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αλλά και έκκληση για τήρηση των υποχρεώσεων της για κανονικοποίηση των σχέσεων με την ΚΔ και συμβολή στην επίλυση του Κυπριακού. Στις 31 Μαΐου ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών, Πρέσβης Τάσος Τζιωνής, προβαίνει σε παρουσίαση προς τους Πρέσβεις των κρατών μελών της Ε.Ε. που είναι διαπιστευμένοι στην Κύπρο αναφορικά με τις εξελίξεις εντός της υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ της ΚΔ, με την προβολή και χαρτών.

Ιούνιος: Στην Μεσόγειο το Yavuz

Η Λευκωσία ξεκινά διπλωματική εκστρατεία για οικοδόμηση του αναγκαίου υπόβαθρου για επιβολή κυρώσεων κατά της Τουρκίας ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 20ης Ιουνίου. Ξεκινούν να δημοσιεύονται με χάρτες στον τουρκικό τύπο ιδέες για οριοθέτηση ΑΟΖ Τουρκίας με Λιβύη-Αίγυπτο-Ισραήλ. Έκκληση του Βρετανού Υπατού Αρμοστή στην Κύπρο, Στίβεν Λίλι προς την Τουρκία "να μην προχωρήσει σε γεώτρηση στην περιοχή". Παρόμοιες εκκλήσεις και από την Πρέσβειρα των ΗΠΑ στο νησί Τζούντιθ Γκάρμπερ. Η «Σ» και το «SigmaLive» δημοσιεύουν αποκαλυπτικό χάρτη του Υπουργείου Ενέργειας των ΗΠΑ τον οποίο ο πρώην Ειδικός Συντονιστής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για θέματα Ενέργειας, Άμος Χοκστάν, πα-

ρουσίασε προσωπικά στον ίδιο τον Τούρκο Πρόεδρο, Ταγίπ Ερντογάν κατά την περίοδο των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό το 2015-2017. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι δείχνει έναν αγωγό φυσικού αερίου να ξεκινά από το κοίτασμα Αφροδίτη και να κατευθύνεται μέσω Κύπρου στα νότια παράλια της Τουρκίας. Το τουρκικό ΥΠΕΞ προειδοποιεί ότι θα απαντήσει κατάλληλα για τα εντάλματα σύλληψης του πληρώματος του Πορθητή. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν καλεί την Τουρκία να σταματήσει τις παράνομες δραστηριότητές της στην ΑΟΖ της Κύπρου στις 14 Ιουνίου προκαλώντας την οργή του Ερντογάν που τον αποκαλεί «ατζαμί». Στις 18 Ιουνίου ο Τούρκος υπουργός Ενέργειας δήλωσε ότι Πορθητής έχει ξεκινήσει γεώτρηση. Ομόφω-

νη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 20 Ιουνίου για «στοχευμένα μέτρα» κατά της Τουρκίας εξαιτίας των παράνομων γεωτρήσεων. Φτάνει στην Ανατολική Μεσόγειο με συνοδεία πολεμικών πλοίων το δεύτερο Τουρκικό γεωτρήσιμο Yavuz και ο πρώην Έλληνας Πρωθυπουργός, Αλέξης Τσίπρας προειδοποιεί την Άγκυρα να μην σκεφτεί καν να κάνει γεώτρηση στο Καστελόριζο. Υπογράφεται πρωτόκολλο Τουρκίας-Ψευδοκράτους για παρακολούθηση σε ΑΟΖ.

Ιούλιος: Η πρόταση Ακιντζί

Συνδιαχείριση στο ΦΑ, με Δικονομική Επιτροπή και Κοινό Ταμείο ζητεί με επιστολή προς ΟΗΕ και ΕΕ ο Μουσταφά Ακιντζί. Την πρόταση, απορρίπτει η Λευκωσία που δηλώνει ότι για το ζήτημα αυτό υπάρχει ήδη συμφωνία. Η πρόταση περιλαμβάνει την διάρθρωση, τους στόχους και την μέθοδο συνεργασίας κοινής Επιτροπής, τη Δημιουργία ενός Ταμείου και τον τρόπο οφέλους και τη συμμετοχή στην Επιτροπή, με ίσο αριθμό μελών από τις δύο κοινότητες, υπό την εποπτεία του ΟΗΕ και την ΕΕ ως παρατηρητή. Το Κατάρ διαβεβαίωσε την Τουρκία πως ούτε τα συμφέροντα της Τουρκίας ούτε τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων θα βλάπτονται ως αποτέλεσμα της συνεργασίας της Qatar Petroleum με την Exxon Mobil στην κυπριακή ΑΟΖ. Το

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει μεταξύ άλλων να αναστείλει τις διαπραγματεύσεις για τη συνολική Συμφωνία Αεροπορικών Μεταφορών με την Τουρκία και συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής να μειωθεί η προενταξιακή βοήθεια προς την Τουρκία για το 2020 και καλεί την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να επανεξετάσει τις δανειοδοτικές της δραστηριότητες στην Τουρκία, ιδίως όσον αφορά τον δανεισμό με κρατικούς τίτλους. Κατά των μέτρων τάσσεται η Μόσχα.

Αύγουστος: Γεώτρηση Yavuz

Στις 6 Αυγούστου ο Τούρκος Υπουργός Ενέργειας ανακοινώνει από τα κατεχόμενα την έναρξη γεωτρήσεων από το Yavuz ανοικτά

της Καρασάσιας. Την επόμενη μέρα στην Αθήνα διεξάγεται η Πρώτη Ενεργειακή Υπουργική Διάσκεψη Ελλάδας, Κύπρου, Ισραήλ και των ΗΠΑ. Άγκυρα και ψευδοκράτος αποφασίζουν να περάσουν από την διπλωματία των κανονιοφόρων στις παράλληλες πλατφόρμες σε «αμφισβητούμενα ύδατα», όπως έγραφε ο τουρκικό Τύπος. Το τουρκικό ερευνητικό σκάφος Oruc Reis φτάνει τέλος του μήνα στο λιμάνι της Αττάλειας.

Σεπτέμβριος: Ενόχληση Άγκυρας για τεμάχιο 7

Από τα κατεχόμενα ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών δηλώνει πως «το ντέρτι μας δεν είναι να κάνουμε καβγά με κανέναν, αλλά να θέσουμε υπό εγγύηση το δικαίωμα του Τ/κ λαού». Το Yavuz αποχωρεί από την Κυπριακή ΑΟΖ και πάει για ανεφοδιασμό σε τουρκικά λιμάνια. Ο Τούρκος υπουργός Άμυνας, Χουλουσί Ακάρ, και ο Τούρκος αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, Φουάτ Οκτάι, δηλώνουν πως το πνεύμα του '74 είναι παρόν και σήμερα, σε περίπτωση που θιγούν τα δικαιώματα

των Τ/κ. Το Υπουργείο Εξωτερικών απαντά στην Τουρκία μέσω επιστολής για τις παράνομες αξιώσεις της στο θαλασσοτεμάχιο 7 της ΑΟΖ. Ο νέος Πρωθυπουργός της Ελλάδας Κυριάκος Μητσοτάκης δηλώνει πως οι τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ θα καταλήξουν σε επικίνδυνο παιχνίδι. Κύπρος, Ελλάδα και Αίγυπτος σε κοινή τους δήλωση μετά από συνάντηση των ΥΠΕΞ στη Νέα Υόρκη, καταδίκασαν τις παράνομες ενέργειες της Τουρκίας σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο.

Νοέμβριος: Ο "αραβώνας" της Αφροδίτης

Τις παράνομες ενέργειες της Τουρκίας σε ολόκληρη την Ανατολική Μεσόγειο, καταδίκασαν οι Υπουργοί Εθνικής Άμυνας Ελλάδας-Αιγύπτου και Κύπρου, στο πλαίσιο της τριμερούς συνάντησης στην Αθήνα. Η IGI Poseidon και Ισραηλινοί υπέγραψαν για αγωγή EastMed. Ο Αντιπρόεδρος της ExxonMobil ενημέρωσε για την επιβεβαιωτική γεώτρηση το 2020 στον στόχο Γλαύκος. Με στόχο την έναρξη παραγωγής φυσικού αερίου από το κοιτάσμα «Αφροδίτη» το 2025 και με εκτιμώμενα έσοδα για τη ΚΔ τα 9,3 δις δολάρια για περίοδο 18 ετών, ο Υπουργός Ενέργειας υπέγραψε στις 7 Νοεμβρίου με την κοινοπραξία Noble-Shell-Delek, την άδεια εκμετάλλευσης του κοιτάσματος και το Συμβόλαιο Αναλογικού Καταμερισμού του Τεμαχίου 12 της ΑΟΖ. Ο Υπουργός ανακοινώνει παράλληλα ότι τέλος 2019 – αρχές 2020, θα γίνει η επόμενη γεώτρηση από την ENI/TOTAL. Η Energean κατέθεσε αιτήσεις για άδειες εισαγωγής φυσικού αερίου στην Κύπρο. Ο Τούρκος Υπουργός Ενέργειας προαναγγέλλει 5 νέες γεωτρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Τη δική της απάντηση και νομικές αξιώσεις στην Ανατολική Μεσόγειο κατέθεσε η Τουρκία στον ΟΗΕ, σε μια μακροσκελή επιστολή ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2019. Κάνει επίσης λόγο για ipso facto και ab initio νομικά και κυριαρχικά δικαιώματα στις θαλάσσιες περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου που βρίσκονται δυτικά του μεσημβρινού 32° 16' 18" Ε.

Οκτώβριος: Κυρώσεις Ε.Ε.

Στην παράτυπη δέσμευση θαλάσσιας περιοχής από τις 19 Οκτωβρίου μέχρι τις 20 Ιανουαρίου εντός του τεμαχίου 7 της κυπριακής ΑΟΖ, προχώρησε η Τουρκία, με σκοπό τις παράνομες γεωτρητικές δραστηριότητες από το Yavuz. Με αντι-NAVTEX και εντάλματα σύλληψης απαντά η ΚΔ. Γαλλία και Ιταλία «κατσαδιάζουν» την Τουρκία για την κορύφωση των προκλητικών ενεργειών στην ΑΟΖ σε τεμάχιο που είναι αδειοδοτημένο στην γαλλο-ιταλική κοινοπραξία. Μηνύματα στήριξης και από το Αιγυπτιακό ΥΠΕΞ. Στην κυπριακή ΑΟΖ όχι μόνο θα εφαρμοστεί το διεθνές δίκαιο, αλλά κάθε χώρα θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι «η Αμερική κάνει πάντα αυτό που χρειάζεται ώστε να προστατεύσει τα επιχειρηματικά της συμφέροντα και τους ανθρώπους της», διαμνύει ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ. Στις 8 Οκτωβρίου

πραγματοποιείται στο Κάιρο τριμερής συνάντηση Κορυφής Κύπρου-Ελλάδας-Αιγύπτου οι οποίες καταδικάζουν οι έκνομες τουρκικές ενέργειες στην κυπριακή ΑΟΖ. Ο επικεφαλής της Επι, Κλάουντιο Ντεσκάλτσι, δηλώνει πως «αν κάποιος εμφανίζεται με πολεμικά πλοία, δεν κάνω γεωτρήσεις». Αθήνα και Παρίσι συζητούν το ενδεχόμενο συνδρομής του γαλλικού πολεμικού ναυτικού στην ΑΟΖ και η Λευκωσία επιβεβαιώνει την παρουσία γαλλικής φρεγάτας στο τεμάχιο 7. Στις 15 Οκτωβρίου το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων αποφασίζει την επιβολή κυρώσεων κατά της Τουρκίας που αφορούν: α) πάγωμα περιουσιακών στοιχείων εντός της Ε.Ε φυσικών και νομικών προσώπων και β) απαγόρευση εισόδου φυσικών προσώπων στην Ε.Ε. Τέλος του μήνα ο Πορθητής αποχωρεί από την κυπριακή ΑΟΖ.

Η κυπριακή οικονομία το 2019

Οι καλές και οι κακές στιγμές της χρονιάς που πέρασε διαμόρφωσαν το σκηνικό μέσα από το οποίο η χώρα πορεύεται μέσα στο διεθνές γίγνεσθαι, ως ένας πολυπαραγοντικός παίκτης

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΙΧΑΛΛΑΡΟΣ

Το 2019 δεν ήταν κακή χρονιά για την κυπριακή οικονομία. Έχοντας αφήσει αρκετά πίσω περιπέτειες της κρίσης και περπατώντας στο μονοπάτι μιας δειλής κανονικότητας, η Κύπρος, παρά τις παθογένειες, τα προβλήματα, τα δυσάρεστα γεγονότα και τα βαρίδια που την κρατούν χαμηλά στους πίνακες των επενδυτικών αξιολογήσεων (μόνον ο οίκος Moody's διατηρεί τα κυπριακά ομόλογα εκτός επενδυτικής βαθμίδας), βαίνει σε σχετική αρμονία με το εσωτερικό και το εξωτερικό μέτωπο. Οι επιμέρους τομείς που καταγράφονται στην παρούσα ανασκόπηση της «Σ» αποτελούν μια ευρεία χαρτογράφηση της οικονομικής αρένας.

Εν αρχή ην οι αριθμοί

Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της Κυπριακής Στατιστικής Υπηρεσίας, το 2019 αναμένεται να κλείσει με ρυθμό ανάπτυξης πέραν του 3%, σε αντίθεση με το 2018 που έκλεισε με 4,2%, ενώ το εννεάμηνο στο 3,1%. Η ανεργία ξεκίνησε την χρονιά με 7,5%, πέρασε στο 6,5% το δεύτερο τρίμηνο για να καταλήξει στο 6,7% το τρίτο τρίμηνο (7,1% τον Οκτώβριο). Όπως προβλέπει η Κομισιόν, το δημόσιο χρέος αποκλιμακώνεται περαιτέρω σε 93,8%, ο πληθωρισμός θα διαμορφωθεί γύρω στο 0,6% και το πλεόνασμα του δημόσιου προϋπολογισμού θα παραμείνει υψηλό στο 3,7%.

Η ώρα του προϋπολογισμού

Στις αρχές Δεκεμβρίου και αφού το προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2020 είχε λάβει την έγκριση των ευρωπαϊκών Αρχών, κατατέθηκε στην Βουλή των Αντιπροσώπων. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Κομισιόν, ο προϋπολογισμός της Κύπρου είναι μεν σε αρμονία με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ωστόσο ενέχει κινδύνους. Ναι μεν η πρόβλεψη για την εφαρμογή του δημοσιονομικού διαρθρωτικού τμήματος των συστάσεων για τη χώρα σε σχέση με το 2019 είναι περιορισμένη, ωστόσο τηρείται ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος και ο δείκτης αναφοράς για τη μείωση του χρέους τόσο για το 2019, όσο και για το 2020. Η Κύπρος, σύμφωνα με τους Ευρωπαϊούς επιτηρητές, παραμένει στον κατάλογο των χωρών με υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες μαζί με την Ιταλία και την Ελλάδα - χωρίς να απαιτούνται, ωστόσο, διορθωτικές ενέργειες από πλευράς Κομισιόν.

Οι οίκοι αξιολόγησης «έπαιξαν άμυνα»

Παρά την όποια πρόοδο, η Κύπρος δεν κατάφερε να συμπληρώσει το «καρέ» των αξιολογήσεων, ώστε να βρίσκεται και με τα δύο πόδια στην επενδυτική βαθμίδα, καθώς ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Moody's είναι ο μοναδικός που την διατηρεί στο Βα2, αναβαθμίζοντας την προοπτική από σταθερή σε θετική τον περασμένο Σεπτέμβριο. Ο Fitch διατήρησε την πιστοληπτική ικανότητα της οικονομίας στο επενδυτικό BBB - αναβαθμίζοντας την προοπτική επίσης από σταθερή σε θετική τον Οκτώβριο, ενώ ο Standard & Poor's δεν έδωσε σοβαρά σημεία ζωής, κρατώντας την Κύπρο στο BBB - με σταθερή προοπτική από τον Σεπτέμβριο του 2018. Ο μικρότερος, πλην σημαντικός οίκος DBRS διατήρησε μεν το αξιόχρεο στο BBB (low), ωστόσο αναβάθμισε την προοπτική από σταθερή σε θετική. Σε κάθε περίπτωση, τα «βαρίδια» της κυπριακής οικονομίας, σύμφωνα με τις εκθέσεις των διεθνών αξιολογητών, παραμένουν εν πολλοίς δεμένα στα πόδια. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, το μικρό μέγεθος της οικονομίας, το υψηλό δημόσιο και ιδιωτικό χρέος, ο κίνδυνος από την ενδεχόμενη επαναφορά των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, η αργή και προβληματική δικαιοσύνη και η αδύναμη «υγεία» του τραπεζικού συστήματος (παρά την πρόοδό της) εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα. Από την άλλη, παράγοντες όπως το δημοσιονομικό νοικοκύρεμα, η χαμηλή ανεργία, το σταθερό πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον, η πρόωπη εξόφληση οφειλών

και δανείων, ο τουρισμός και το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων αντανακλώνται στην μεγάλη μείωση του κόστους κρατικού δανεισμού και αποτελούν τις βάσεις πάνω στις οποίες θα επέλθουν οι όποιες αναβαθμίσεις.

Έξοδος στις αγορές

Δύο, ουσιαστικά, ήταν φορές η Κύπρος βγήκε στις διεθνείς αγορές. Η πρώτη ήρθε τον Φεβρουάριο με την έκδοση 15ετούς ομολόγου από το οποίο αντλήθηκε €1 δισ. με απόδοση 2,75%, κάτι που δεν ικανοποίησε και τόσο τους αναλυτές, καθώς την ίδια περίοδο η Ισπανία δανειζόταν με 1,79%, η Πορτογαλία με 1,98% και η Ιρλανδία με 1,24%. Η δεύτερη, αλλά διπλή έξοδος ήρθε τον Απρίλιο. Από την έκδοση 30ετούς ομολόγου αντλήθηκαν €750 εκ. με απόδοση 2,86%, ενώ από την έκδοση 5ετούς μπήκαν στα ταμεία €500 εκ. με απόδοση 0,65%.

Κλείνουν λογαριασμοί

Την απαλλαγή του από το δάνειο που είχε λάβει η Κυπριακή Δημοκρατία από την Ρωσία το 2011, ως προσπάθεια αποφυγής υπαγωγής σε καθεστώς προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής (μνημόνιο), κατάφερε την χρονιά που πέρασε η Κυβέρνηση. Το δάνειο είχε αρχικό επιτόκιο 4,5% και συνολικό ύψος €2,5 δισ. κι έτυχε αναδιάρθρωσης το 2013, πήρε μειωμένο επιτόκιο 2,5% και έτος αποπληρωμής το 2021. Επόμενος στόχος, όπως αυτός ετέθη από τον Υπουργό Οικονομικών, είναι η πρόωπη εξόφληση του δανείου από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στις αρχές του 2020.

Αλλαγή φρουράς στο Υπουργείο Οικονομικών

Ο νυν Υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης πήρε τα νήια από τον Χάρη Γεωργιάδη (ο οποίος επιστρέφει στα κομματικά καθήκοντα του ΔΗΣΥ) για το κρίσιμο χαρτοφυλάκιο του Υπουργείου Οικονομικών, αμέσως μετά τον ανασχηματισμό που είχε εξαγγείλει εδώ και αρκετό καιρό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ο Χάρης Γεωργιάδης τελούσε «υπό παραίτηση» από τον περασμένο Μάρτιο, όταν το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής για τον Συνεργατισμό του απέδωσε βαρύτατες ευθύνες. Τότε, προκειμένου να ανακουφίσει τις πιέσεις προς την Κυβέρνηση, αλλά και της πολιτικής που αυτή ακολουθεί, γνωστοποίησε την πρόθεσή του δημοσίως. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ίδιος είχε ήδη υποβάλει τις παραίτησή του στον Πρόεδρο Αναστασιάδη, ο οποίος όχι μόνο δεν την είχε κάνει δεκτή, αλλά του είχε παράσχει στήριξη μέχρι τέλους.

Ο Συνεργατισμός και το πόρισμα στο συρτάρι

Η πώληση και το «σπάσιμο» της ΣΚΤ σε δύο μέρη το 2018, το λεγόμενο «καλό», το οποίο αγοράστηκε από την Ελληνική Τράπεζα, και το λεγόμενο «κακό», το οποίο μετασχηματίστηκε στον φορέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με την επωνυμία Κυπριακή Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (ΚΕΔΙΠΕΣ), δεν ήταν αναίμακτο για την φετινή χρονιά, κυρίως σε επίπεδο ευθυνών.

Το 844 σελίδων πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής, την οποία διόρισε ο Γενικός Εισαγγελέας, προκειμένου να διερευνήσει τα αίτια της κατάρρευσης του Συνεργατισμού, απέδωσε σοβαρές ευθύνες, μεταξύ άλλων, στον Υπουργό Οικονομικών, Χάρη Γεωργιάδη, καθώς και σε πρόσωπα της επιλογής του.

Σύμφωνα με αυτό, η ΣΚΤ και η Κυβέρνηση απέτυχαν σε τρεις βασικές δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν έναντι της ΕΕ, λόγω των όρων που τέθηκαν για την κρατική ενίσχυση. Πρόκειται για (α) την καλή εταιρική διακυβέρνηση, (β) τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, και (γ) την ορθή διαχείριση των λειτουργικών εξόδων. Όπως αναφέρει η Επιτροπή, «δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η επιδίωξη να οδηγηθεί ο Συνεργατισμός σε υγιείς τραπεζικές πρακτικές ήταν ένα δύσκολο εγχείρημα. Όσο όμως πιο δύσκολο

είναι το διακύβευμα, τόσο πιο ικανοί χειρισμοί χρειάζονται», ρίχνοντας το μπαλάκι της ευθύνης εμμέσως και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος διατήρησε τον Χάρη Γεωργιάδη στην θέση του.

Παρά τις πιέσεις της αντιπολίτευσης και την κοινωνική κατακραυγή, ο κ. Γεωργιάδης δεν παραπήθηκε, παρά ανακοίνωσε την πρόθεσή του να αποχωρήσει από το κυβερνητικό σχήμα μέχρι το τέλος του έτους. Από την πλευρά του, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έκανε λόγο για αντιφατικά πορίσματα της Επιτροπής, σημειώνοντας ότι «δεν μπορεί, επειδή έτσι αποφάσισαν τρεις που δεν θεμελιώνουν αυτά που λένε, ο ίδιος πρέπει να θυσιάσει την Ιφιγένεια», προκαλώντας την σφοδρή αντίδραση των μελών της Επιτροπής. Pros το παρόν δεν έχουν αποδοθεί ευθύνες.

Ενσωμάτωση στην Ελληνική

Σε κάθε περίπτωση, η πώληση προχώρησε κανονικά, ενώ σημαντική πρόοδος έγινε και για την απορρόφηση του «καλού» τμήματος της ΣΚΤ από την Ελληνική Τράπεζα, η οποία σήμανε την μετακίνηση άνω των 40.000 πελατών. Η διαδικασία δεν ήταν ανώδυνη, καθώς η Τράπεζα προχώρησε στο κλείσιμο δεκάδων καταστημάτων σε όλη την Κύπρο, ρίχνοντας τον αριθμό των ενοποιημένων σημείων εξυπηρέτησης σε κάτω από 120. Οι αντιδράσεις των κοινοτήτων που έμειναν χωρίς τραπεζικό κατάστημα ήταν έντονες, ωστόσο τόσο η διοίκηση, όσο και το Υπουργείο Οικονομικών ξεκαθάρισαν ότι οι ανάγκες θα καλυφθούν σε πρώτο στάδιο από τις δύο κινητές μονάδες οι οποίες μοιράζονται σε 27 κοινότητες.

Συγχωνεύσεις τραπεζών

Με «φόρα» από τις χρονιές της σταθεροποίησης και της ανάκαμψης και δεδομένου του καλού οικονομικού κλίματος οι τράπεζες είχαν το περιθώριο να προχωρήσουν σε σταθεροποιητικές κινήσεις, παρά τις όποιες πιέσεις από τα χαμηλά επιτόκια και την «σφιχτή» επιτοκιακή πολιτική, η οποία κράτησε την ρευστότητα εγκλωβισμένη στα ταμεία. Παράλληλα, κατάφεραν να «ξεφορτωθούν» μεγάλο όγκο μη εξυπηρετούμενων δανείων, είτε προχωρώντας σε αναδιρθρώσεις με τους ίδιους τους δανειολήπτες, είτε πωλώντας μεγάλα πακέτα προβληματικών δανείων σε εξειδικευμένες εταιρίες διαχείρισης. Έτσι, η Τράπεζα Κύπρου με το πρόγραμμα Helix κατάφερε να αποδεσμεύσει από τους ισολογισμούς της ΜΕΔ ύψους €2,1 δισ., ενώ με το Helix 2 στις αρχές του 2020 αναμένεται να πωλήσει κόκκινα δάνεια συνολικής αξίας €2,7 δισ. Επιπλέον, η Astrobank προχώρησε σε συμφωνία για την απορρόφηση των τραπεζικών εργασιών της USB Bank, περιλαμβανομένου του προσωπικού, εξαιρουμένων μόνον ορισμένων στοιχείων ενεργητικού. Στο πλαίσιο της στρατηγικής της για αύξηση των εργασιών, μέσα από την ενοποίηση μικρότερων τραπεζών στην Κύπρο, υπέγραψε την πλήρη απορρόφηση της θυγατρικής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος στην Κύπρο, συγκροτώντας, έτσι, έναν ισχυρό και ανταγωνιστικό πόλο στο τραπεζικό πεδίο.

Ο πονοκέφαλος της ρευστότητας

Ο πονοκέφαλος των τραπεζών για την χρονιά που πέρασε ακούει στο όνομα «πλεονάζουσα ρευστότητα». Τα πολλά λεφτά στο ταμείο ναι μεν ακούγονται ως κάτι θετικό, αλλά για τις τράπεζες αποτελούν πρόβλημα χωρίς λύση. Από την μια, οι τράπεζες, δεδομένων και των περιορισμών, είναι ιδιαιτέρως φειδωλές στην χορήγηση δανείων στην πραγματική οικονομία, προκειμένου να μην επαναληφθούν τα λάθη του παρελθόντος, από την άλλη, η ΕΚΤ, από την οποία δανείζονται, έριξε τα επιτόκια σε αρνητικά επίπεδα.

Ήδη στην Ευρώπη αρκετοί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί έχουν αρχίσει να μετακυλούν το κόστος στους πελάτες, χρεώνοντάς τους για τις καταθέσεις, με τις κυπριακές τράπεζες να βρίσκονται μεταξύ Σκύλλας και Χάρυβδης. Η νέα Πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, δήλωσε ότι θα συνεχίσει να εφαρμόζει την πολιτική του προκατόχου της, Μάριο Ντράγκι, κάτι που προβληματίζει ιδιαιτέρως τους τραπεζίτες, οι οποίοι αναζητούν τρόπο να διοικητεύσουν την ρευστότητά τους αποτελεσματικά. Πάντως, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, Κωνσταντίνος Ηροδότου, σε πρόσφατες δηλώσεις του ανέφερε ότι τα αρνητικά επιτόκια επιβάλλονται, ώστε οι τράπεζες να ενθαρρυνθούν και να προσφέρουν περισσότερα δάνεια, σημειώνοντας ότι με αυτά τα δεδομένα το ρίσκο για πώληση ΜΕΔ είναι μειωμένο.

Το «κούφιο» Σχέδιο Εστία

Τα κόκκινα δάνεια μπορεί να αποτελούν γάγγραινα για τους ισολογισμούς των τραπεζών, ωστόσο σε κοινωνικό επίπεδο τα πράγματα δεν είναι ευτυχέστερα. Αναζητώντας τους στρατηγικούς κακοπληρωτές και σε μια προσπάθεια να διατηρηθεί ο κοινωνικός ιστός, η Κυβέρνηση ετοίμασε και εφαρμόζει το Σχέδιο Εστία για την προστασία της πρώτης κατοικίας. Οι υπολογισμοί του υπουργείου δείχνουν συνολικό κόστος τα €815 εκ. για διάρκεια ισχύος τα 25 έτη, ενώ οι δανειολήπτες που θα έκαναν χρήση του Σχεδίου υπολογίστηκαν από τις τράπεζες σε 12.500. Ωστόσο, το σχέδιο δεν φαίνεται να εξελίσσεται σύμφωνα με τις εκτιμήσεις. Η προσέλευση είναι πενιχρή, κάτι που από πολλούς αποδίδεται σε δαιδαλώδεις γραφειοκρατικές διαδικασίες, αυξημένο κόστος και λανθασμένα κριτήρια. Από την άλλη, κυβερνητικά στελέχη κάνουν λόγο για στρατηγικούς κακοπληρωτές οι οποίοι μέχρι σήμερα εκμεταλλεύονταν τα νομικά κενά και τις ανεπαρκείς δομές, προκειμένου να αποφύγουν την εξυπηρέτηση των δανείων τους. Η Κεντρική Τράπεζα, πάντως, εμφανίζεται ιδιαίτερως απογοητευμένη. Επικαλούμενος

Πλειστηριασμοί μ' ένα κλικ

Σημαντική στιγμή θεωρείται και η έναρξη των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, οι οποίοι αφορούν σε ακίνητα που είχαν εκποιηθεί από τις τράπεζες έναντι χρεών, αλλά απέτυχαν να πωληθούν στην πρώτη φάση του συμβατού πλειστηριασμού. Επί της ουσίας, πρόκειται για χρόνιες υποθέσεις και σε μεγάλο βαθμό αφορούν εκτάσεις γης, ενώ το μόνο που αλλάζει είναι η διαδικασία. Διαχειριστής του συστήματος είναι ο Σύνδεσμος Τραπεζών, ο οποίος έχει δώσει οδηγίες στα μέλη να ετοιμάσουν καταλόγους με τα ακίνητα που θα καταχωρηθούν στο σύστημα και θα βγουν στο σφυρί.

στοιχεία Νοεμβρίου, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, Κωνσταντίνος Ηροδότου, είπε ότι οι αιτήσεις για το Εστία ανέρχονταν στις 1.050, με την συνολική αξία των δανείων να ανέρχεται στα 260 εκ. ευρώ, ενώ αρχικά υπολογιζόταν, όπως σημείωσε, πως θα ξεπερνούσαν τα 2,5 δισ. ευρώ. Γεγονός που προιδεάζει για την αποτυχία του Σχεδίου, το οποίο έχει λάβει παράταση μέχρι το τέλος του έτους. Ο κ. Ηροδότου κάλεσε, ως εκ τούτου, τις τράπεζες να λάβουν άμεσα τα μέτρα τους.

Αλλαγές προσώπων

Εντός του έτους υπήρξαν σημαντικές αλλαγές προσώπων σε κρίσιμα πόστα του τραπεζικού συστήματος. Στην Κεντρική Τράπεζα η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη έδωσε σκυτάλη στον μέχρι πρότινος Εκτελεστικό Σύμβουλο και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου Κωνσταντίνο Ηροδότου, ο οποίος έρχεται αντιμέτωπος με προκλήσεις όπως η διατήρηση της αναπτυξιακής πορείας της οικονομίας και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και η διαφάνεια. Στις προτεραιότητές του είναι, επίσης, η μείωση των ΜΕΔ, η εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές ρυθμίσεις και η αλλαγή της δομής του κυπριακού εποπτικού φορέα. Από την πρώτη στιγμή ο κ. Ηροδότου έδωσε το στίγμα του σχετικά με τις απαιτήσεις που θα έχει από τις εμπορικές τράπεζες, ζητώντας με αυστηρότητα λύσεις στα χρόνια ζητήματα, ενώ εγκαίνιασε σειρά συναντήσεων με τους τραπεζίτες, προκειμένου να βρεθούν οι χρυσές τομές. Στην Τράπεζα Κύπρου ο Πάνικος Νικολάου, μέχρι πρότινος επικεφαλής των Κέντρων Μεγάλων Επιχειρήσεων στην Κύπρο, του Διεθνούς Κέν-

ΧΡΥΣΤΑΛΛΑ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΠΑΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

JOHN PATRICK HOURICAN

τρου Μεγάλων Επιχειρήσεων και Διεθνών Δραστηριοτήτων, καθώς και της Μονάδας Factoring της Τράπεζας, πήρε τα νηιά από τον John Patrick Hourican. Από την πρώτη στιγμή, ο κ. Νικολάου έθεσε ως βασικούς στόχους την ομαλή μείωση του προσωπικού, την οποία πέτυχε σε βαθμό 11% με το πρόσφατο σχέδιο εθελουσίας αποχώρησης, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την μείωση των κόκκινων δανείων, την ανάπτυξη του δανεισμού και τα θέματα κεφαλαιουχικής επάρκειας. Σε μια προσπάθεια να πετύχει την στροφή των πελατών προς την ψηφιακή εξυπηρέτηση ανακοίνωσε την αύξηση των χρεώσεων σε παραδοσιακές συναλλαγές, κάτι που αναγκάστηκε να πάρει πίσω, μετά τις αντιδράσεις κομμάτων, αλλά και την προσωπική παρέμβαση του Προέδρου του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου.

Σύγκρουση Ελληνικής – ΕΤΥΚ

Τα εργασιακά ζητήματα δυσκόλεψαν την Ελληνική Τράπεζα, καθώς η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) πιέζει σε σχέση με τα μισθολογικά ζητήματα που χωρίζουν τις δύο πλευρές και απαιτεί την καταβολή της Αυτόματης Τιμηριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ). Οι σχέσεις των δύο έχουν φτάσει στα άκρα, με την συντεχνία να προχωρά μέχρι και σε ποινικές αγωγές κατά της διοίκησης για το θέμα της καταπίεσης των συμφωνιών, αλλά και για εκφοβισμό.

«Πικρό σαν δηλητήριο είναι το διαβατήριο»

Το «Κυπριακό Επενδυτικό Σχέδιο», κοινώς σχέδιο πολιτογραφήσεων υπηκόων τρίτων χωρών με αντάλλαγμα επενδύσεις, ξεκίνησε το 2008 και για πρώτη φορά μετά την οικονομική κατάρρευση του 2013, αποτελώντας αιτία για σκληρές αντιπαραθέσεις για πολιτικούς, αναλυτές και κοινωνία, παρά το όφελος που υπήρξε για την αγορά ακινήτων και την κυπριακή οικονομία εν γένει.

Οι μαζικές πολιτογραφήσεις προκάλεσαν τριγμούς στο πολιτικό σκηνικό, καθώς ήρθαν στην επιφάνεια περιπτώσεις πολιτογραφήσεων που είτε δεν πληρούσαν τα κριτήρια, είτε δεν είχαν υπαχθεί σε ορθό έλεγχο, είτε αφορούσαν πρόσωπα που καταζητούνταν διεθνώς για σκάνδαλα εκατομμυρίων, στελέχη δικτατορικών κυβερνήσεων και επιχειρηματίες με ύποπτη δραστηριότητα.

Η τριπλή αναθεώρηση των κριτηρίων (από το ξεκίνημα του Σχεδίου) δεν απέτρεψε το πρόβλημα να εκδηλωθεί και να γιατωθεί. Οι βολές των διεθνών ΜΜΕ και παρατηρητηρίων κατά της διαφθοράς και οι αποκαλύψεις του εγχώριου Τύπου για συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως ο Μαλαισιανός Jho Low και τα μέλη του δικτατορικού καθεστώτος της Καμπότζης, ανάγκασαν την Κυβέρνηση να προχωρήσει στην αποστέρηση της υπηκοότητας σε 26 πρόσωπα (επενδυτές και συγγενείς αυτών), αλλά και στον διορισμό τριμελούς επιτροπής για την εξέταση των περιπτώσεων μέχρι το 2018. Μετά τον σάλο, ο Χάρης Γεωργιάδης έθεσε ως ύψιστη προτεραιότητα την διεθνή φήμη και αξιοπιστία της χώρας, παραμερίζοντας την χρησιμότητα του Σχεδίου. Το Κυπριακό Επενδυτικό Σχέδιο, πάντως, συνεχίζει την λειτουργία του, αν και το ενδιαφέρον των επενδυτών έχει μειωθεί αισθητά ήδη από την τελευταία, ως προς το αυστηρότερο, αναθεώρηση των κριτηρίων.

Ο τουρισμός «έκοψε πίσω»

Αν και το 2019, όπως και τα προηγούμενα έτη, αποτέλεσε μεν πολύ καλή χρονιά για τον κυπριακό Τουρισμό, οι επιδόσεις ήταν οριακές. Σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία, οι τουριστικές αφίξεις για το εννεάμηνο του 2019 ήταν μόλις 0,6% πιο πάνω, ενώ οι επαγγελματίες της βιομηχανίας βλέπουν τα έσοδά τους να παίρνουν αρνητική ροπή, παρά την οριακή άνοδο 0,8% που κατέγραψαν τον περασμένο Αύγουστο, σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία. Τα αίτια, ωστόσο, είναι συγκεκριμένα.

Αφενός, η μεγάλη αβεβαιότητα που επεκτάθηκε και φέτος σε σχέση με το Brexit έκανε την μεγαλύτερη δεξαμενή τουριστών για την Κύπρο, το Ηνωμένο Βασίλειο, να τηρήσει στάση άμυνας. Από την άλλη, η ανάνηψη των ανταγωνιστικών αγορών, όπως η Τουρκία, το Ισραήλ και η Αίγυπτος, οι οποίες μαστίζονταν τα προηγούμενα χρόνια από σοβαρά προβλήματα, «τράβηξε πελάτες» σε άλλους προορισμούς, οικονομικότερους και με περισσότερες επιλογές. Επιπλέον, οι επαγγελματίες αναγκάστηκαν εν πολλοίς να διατηρήσουν υψηλά τις τιμές τους, καθώς οι επενδύσεις των προηγούμενων ετών απαιτούν αποσβέσεις, με το κόστος να είναι υψηλό και οι απαιτήσεις υψηλότερες.

Ο «μπαμπούλας» της επαναφοράς των μισθών στο Δημόσιο

Ως κεραυνός εν αιθρία έπεσε στα γραφεία του Υπουργείου Οικονομικών αλλά και στο Προεδρικό η ομόφωνη απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Δικαστηρίου τον περασμένο Μάρτιο. Σύμφωνα με αυτήν, ο νόμος του 2012 για περικοπές στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων, των υπαλλήλων των ημικρατικών οργανισμών και όσων εργάζονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, αλλά και των ωφελημάτων αυτών κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης παραβιάζει το άρθρο 23 του Συντάγματος που αφορά την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

Οι τριγμοί ήρθαν λόγω της εκτίμησης ότι, ακόμα και μετά την οικονομική ανάκαμψη που γνώρισε η κυπριακή οικονομία τα τελευταία χρόνια, το κόστος είναι δυσβάσταχτο για τον κρατικό προϋπολογισμό. Η εξοικονόμηση του κράτους από τις περικοπές υπολογίζεται σε €3 δισ., ενώ οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για κόστος της τάξεως των €40 εκ. αναδρομικά, ενώ στην συνέχεια

για την τετραετία 2018-2022 το κόστος θα ανέλθει σωρευτικά σε €800 εκ. το χρόνο. Ωστόσο, τα ποσά διαμορφώνονται αναλόγως με το ποιες κατηγορίες υπαλλήλων θα δικαιωθούν τελεσιδικώς, αλλά και αν η απόφαση συμπεριλάβει μόνον όσους έχουν προσφύγει στην δικαιοσύνη ή το σύνολο των επηρεαζομένων.

Η Νομική Υπηρεσία, ως νομικός σύμβουλος του κράτους, κατέθεσε έφεση κατά της απόφασης, στέλνοντας την διαδικασία στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο συνεδρίασε στα τέλη Οκτωβρίου. Την 1η Νοεμβρίου, μετά το πέρας της διαδικασίας, οι δικαστές αποφάσισαν να επιφυλαχθούν της απόφασής τους για το εγγύς μέλλον. Μέχρι σήμερα, δεν έχουν υπάρξει ανακοινώσεις.

Το αρμυρό στοίχημα της Ναυτιλίας

Το μεγάλο στοίχημα της Ναυτιλίας στην Κύπρο κερδίζεται με εκ των πραγμάτων αργούς ρυθμούς, αλλά τα οφέλη είναι μεγάλα και μακροπρόθεσμα. Σημαντικό όπλο προς αυτή την κατεύθυνση είναι το Υφυπουργείο Ναυτιλίας. Την χρονιά που μας πέρασε, οι ναυτιλιακές εταιρίες υπό κυπριακή σημαία ανέβηκαν σε περισσότερες από 220, ενώ όταν ξεκίνησε το Υφυπουργείο ήταν 168. Ο στόλος έχει σταθερή αυξητική πορεία και η χωρητικότητά του έχει υπερβεί τους 24,5 κόρους (gross register tons). Παράλληλα, το «οικοσύστημα» της ναυτιλίας αρχίζει και αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς: νέες εταιρίες υποστήριξης, επικοινωνίας, τεχνολογιών, εξοπλισμού, ασφαλιστικές, μεσίτες και άλλες ειδικότητες έχουν μπει στο παιχνίδι, κάτι που δυναμώνει την βιομηχανία στο σύνολό της. Όσον αφορά τα έσοδα από πλοιοδιαχείριση, σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας, η αύξηση από το 2017 στο 2018 ήταν ραγδαία φτάνοντας το 9% και το €1 δισ., ενώ το πρώτο εξάμηνο του 2019 υπήρξε ελαφρά μείωση της τάξεως του 1%, κάτι που αιτιολογείται από τις προηγούμενες υπερεπιδόσεις.

Σημαντική θα πρέπει να θεωρείται και η δημιουργία του Κέντρου Αριστείας Θαλάσσις και Ναυτικής Έρευνας Καινοτομίας και Τεχνολογίας στην Λάρνακα, το οποίο βρίσκεται στο στάδιο της στελέωσης και αναμένεται να αρχίσει τις εργασίες του εντός του 2020. Τέλος, προσδοκίες για μεγαλύτερη συνδεσιμότητα έχει δημιουργήσει η προσπάθεια για ακτοπολική σύνδεση με την Ελλάδα.

Ο Γολγοθάς του χαλουμιού

Μετά το σοκ που υπέστη η κυπριακή κοινωνία τον Δεκέμβριο του 2018, για την απώλεια του εμπορικού σήματος του χαλουμιού στο Ηνωμένο Βασίλειο, το χαρακτηριστικότερο προϊόν της Κύπρου συνεχίζει τον Γολγοθά του με διάφορους τρόπους. Ευτυχώς, το κοινοτικό εμπορικό σήμα διασφαλίστηκε, μετά την απόσυρση των όποιων ενστάσεων, κι έτσι παραμένει κατοχυρωμένο στο ευρωπαϊκό γραφείο πνευματικής ιδιοκτησίας, κάτι που σύμφωνα με την Κυβέρνηση καλύπτει και την βρετανική αγορά. Όπως ισχυρίζεται το Υπουργείο Εμπορίου, οι εν λόγω εξελίξεις δεν επηρέασαν την εξαγωγιμότητα του χαλουμιού, οι οποίες αγγίζουν τα €200 εκ. ετησίως. Όσον αφορά στην προσπάθεια για την κατοχύρωσή του ως προϊόντος Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), το θρήλερ συνεχίζεται, καθώς, ενώ μέσα στην χρονιά υπήρξαν ενδείξεις ότι το ζήτημα κλείνει, προβλήματα με την ελεύθερη διακίνηση στο σύνολο του νησιού, καθώς και με τους ελέγχους στα οδοφράγματα, έκαναν το θέμα να κολλήσει. Πλέον, αναμένεται η νέα επιτροπή γεωργίας της Κομισιόν να αναλάβει την διαχείριση του φακέλου στις αρχές του 2020.

Βαθιές πληγές από την κατάρρευση της Thomas Cook

Βασικό πλήγμα, ωστόσο, το οποίο αναμένεται να διατηρήσει ζεστές τις πληγές του κυπριακού Τουρισμού και τα επόμενα χρόνια είναι η χρεοκοπία της ιστορικότερης εταιρίας ταξιδιών στον κόσμο μαζί με τις θυγατρικές της: της Thomas Cook. Ο συναγεμρός σήμανε στις 23 Σεπτεμβρίου, μετά από γιγαντιαία τρύπα διαρκείας στους ισολογισμούς της, η οποία δεν βρήκε επενδυτές να την καλύψουν. Σύμφωνα με τον Υφυπουργό Τουρισμού, Σάββα Περγίδη, η Κύπρος βρέθηκε από την μια μέρα στην άλλη να χάνει 250.000 επισκέπτες ετησίως, ενώ οι ξενοδόχοι συνολικές απώλειες της τάξεως των €30 εκ., μετά την διάσωση της τελευταίας στιγμής για την θυγατρική Condor.

Πόλεμος στην ξενοδοχειακή βιομηχανία

Εργασιακή αναταραχή προέκυψε το περασμένο φθινόπωρο, όταν οι συντεχνίες αξίωσαν ανανέωση της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην ξενοδοχειακή βιομηχανία μαζί με άλλα αιτήματα οικονομικής και ωραριακής φύσεως, με τους εργοδότες

να αντιδρούν, με το επιχείρημα ότι δεν υπάρχει ακόμα η οικονομική δυνατότητα. Οι δύο πλευρές ήρθαν σε σύγκρουση, με την Υπουργό Εργασίας Ζέτα Αιμιλιανίδου να αναλαμβάνει ρόλο διαμεσολαβητή. Οι διαπραγματεύσεις ήταν μαραθώνιες και κατέληξαν σε συμβιβαστική πρόταση, την οποία οι ηγεσίες των δύο πλευρών δεσμεύτηκαν ότι θα περάσουν από τα συλλογικά τους όργανα. Η πτώχευση της Thomas Cook, ωστόσο, έφερε νέους φόβους και οδήγησε την διαδικασία ένα βήμα πριν από νέα κατάρρευση. Ωστόσο, η καλή θέληση των δύο πλευρών και η αυστηρή στάση της Υπουργού, προκειμένου να μην διαταραχθεί η εργατική ειρήνη, έχουν φέρει ένα νέο κύκλο παρασκηνιακών διαβουλεύσεων, με τις ενδείξεις για συμβιβαστική λύση να είναι θετικές.

Υφυπουργείο Καινοτομίας & Έρευνας

Ένα μεγάλο βήμα για τον εκσυγχρονισμό της κυβερνητικής πολιτικής σε θέματα έρευνας και καινοτομίας έκανε η Κυβέρνηση την χρονιά που μας πέρασε. Προκειμένου να γίνουν οι σχεδιασμοί και η υλοποίηση του νέου Υφυπουργείου Έρευνας και Καινοτομίας, το οποίο θα πάρει σάρκα και οστά μέχρι τα μέσα του 2020, το πάλαι ποτέ Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) μετασχηματίστηκε σε Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ), με νέο Διοικητικό Συμβούλιο, νέα δομή και αποστολή προσανατολισμένη στις πραγματικές προκλήσεις της νέας εποχής. Πρόεδρος και Επικεφαλής Επιστήμονας τέθηκε ο Κυριάκος Κόκκινος. Το νέο Υφυπουργείο θα έχει προσωπικό 220 ατόμων, θα υπάγεται απ' ευθείας στο Προεδρικό και αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά στην προσέλκυση, τον συντονισμό και την υλοποίηση σημαντικών έργων.

ΕΥ ΚΥΠΡΟΥ

Διατήρησε γοργούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2019

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΤΖΑΡΗΣ: «Για ακόμη μια χρονιά, η ΕΥ κατέγραψε διψήφιους ρυθμούς ανάπτυξης, πράγμα που επιβεβαιώνει ότι οι κυπριακές επιχειρήσεις αναγνωρίζουν την αταλάντευτη προσήλωση μας στην ποιότητα των υπηρεσιών μας»

«Η ΕΥ, ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥΣ ΝΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΘΟΥΝ ΣΕ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΟΥΝ ΤΙΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ»

Υψηλό ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης του κύκλου εργασιών κατέγραψε η ΕΥ Κύπρου, σύμφωνα με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΥ Κύπρου, Σταύρο Παντζαρή. Σε συνέντευξή του στο ένθετο «Ανασκόπηση 2019», ο κ. Παντζαρή, κάνει έναν απολογισμό του έτους που ετοιμαζόμαστε να αποχαιρέτισουμε όσον αφορά την πορεία της εταιρείας αλλά και της κυπριακής οικονομίας γενικότερα, ενώ αναφέρεται στις προκλήσεις και τις προοπτικές που θα φέρει μαζί του το νέο έτος 2020. Περαιτέρω, ο κ. Παντζαρή μιλά για τα επόμενα βήματα

και τους στόχους της ΕΥ Κύπρου, σημειώνοντας πως θα εστιάσει περισσότερο και σε υπηρεσίες πέραν των ελεγκτικών και φορολογικών, όπως είναι οι συμβουλευτικές υπηρεσίες και ειδικότερα οι χρηματοοικονομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Κάνοντας έναν απολογισμό της χρονιάς που ετοιμαζόμαστε να αποχαιρέτισουμε, πως θα κρίνατε την πορεία που κατέγραψε η ΕΥ αλλά και η οικονομία γενικότερα;

Το 2019 ήταν μια ακόμη καλή χρονιά για την

ΕΥ στην Κύπρο, καταγράφοντας διψήφιους ρυθμούς ανάπτυξης, πράγμα που επιβεβαιώνει ότι οι κυπριακές επιχειρήσεις αναγνωρίζουν την αταλάντευτη προσήλωση μας στην ποιότητα των υπηρεσιών μας. Συνεχίσαμε να επενδύουμε στο ανθρώπινο δυναμικό μας, προσελκύοντας νέους επαγγελματίες υψηλού επιπέδου και παράλληλα δίνοντας ευκαιρίες διαρκούς ανάπτυξης και βελτίωσης στο υπάρχον προσωπικό. Αναπτύξαμε επίσης περαιτέρω τις δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας σε μια σειρά από τομείς, πιστοί στη δέσμευση μας να βοηθήσουμε στην οικοδόμη-

ση ενός καλύτερου κόσμου. Όσον αφορά στην οικονομία της Κύπρου γενικότερα, ενώ είναι γεγονός ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας περιορίστηκε φέτος στο 3%, κυρίως λόγω της κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρώπη, η ζήτηση στην εγχώρια αγορά παραμένει ισχυρή. Η ανεργία εξακολουθεί να αποκλιμακώνεται, με προοπτική να πέσει στο 6% το 2021. Στα δημοσιονομικά, έχουμε αφήσει πίσω μας την εποχή των ελλειμμάτων και το δημόσιο χρέος αναμένεται να πλησιάσει το 80% το 2021 από το 100% που ήταν πέρσι.

Ποιοι ήταν οι τομείς που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη ανάπτυξη το 2019;

Για μια ακόμη χρονιά, οι αλληλένδετοι τομείς του real estate, του τουρισμού και των κατασκευών έδωσαν τη σημαντικότερη ώθηση στην ανάπτυξη στη χώρα μας. Συγχρόνως, ο κλάδος των επαγγελματικών υπηρεσιών κατέγραψε και αυτός σημαντική ανάπτυξη. Οι τάσεις αυτές θα συνεχιστούν και το 2020. Ωστόσο, είναι ανάγκη, για να παρακολουθήσει τις διεθνείς εξελίξεις, η κυπριακή οικονομία να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στον τομέα της τεχνολογίας. Ένα μεγάλο μερίδιο των επενδύσεων παγκοσμίως επικεντρώνεται πλέον στον τομέα της τεχνολογίας, όπου δημιουργούνται και οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας. Οι κυπριακές επιχειρήσεις δεν μπορούν να παραμείνουν θεατές σε αυτές τις εξελίξεις. Διαθέτουμε τις βάσεις και το ανθρώπινο δυναμικό για να εκμεταλλευτούμε αυτές τις ευκαιρίες και πρέπει να επενδύσουμε δυναμικά σε αυτήν την προοπτική.

Ποιες προοπτικές βλέπετε για την κυπριακή οικονομία το 2020;

Βρισκόμαστε σε καλό δρόμο, καθώς βγήκαμε από την οικονομική κρίση ισχυρότεροι και σοφότεροι. Ωστόσο, το 2020, πολλά θα εξαρτηθούν από την πορεία της ευρωπαϊκής και γενικότερα της παγκόσμιας οικονομίας η οποία είναι ανησυχητική και δεν μπορεί να αφήσει την κυπριακή οικονομία ανεπηρέαστη. Νομίζω όλοι αναγνωρίζουμε ότι η αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής των κεντρικών τραπεζών έχει φθάσει τα όριά της, και πρέπει να ενισχυθεί από μια πιο επεκτατική δημοσιονομική πολιτική και τόνωση των δημόσιων επενδύσεων. Δεν είναι όμως βέβαιο ότι θα δούμε κάτι τέτοιο το 2020. Επίσης, η προοπτική του Brexit θα έχει αρνητικές επιπτώσεις και στη χώρα μας και ειδικότερα οι επιχειρήσεις στον κλάδο του τουρισμού, θα πρέπει να συνεχίσουν να θεωρούνται. Τέλος, οι γεωπολιτικές εξελίξεις

**«ΠΡΟΘΕΣΗ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ
ΝΑ ΕΣΤΙΑΣΟΥΜΕ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΚΑΙ ΣΕ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΑΝ
ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ,
ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ
ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΟΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ»**

στην ευρύτερη περιοχή μας δημιουργούν και αυτές εύλογες ανησυχίες.

Τι προκλήσεις επιφυλάσσει το νέο έτος για τις επιχειρήσεις;

Εκτός από τις προκλήσεις αυτές που συνδέονται με τις παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις, στο εγχώριο επίπεδο πρέπει να αντιμετωπίσουμε και το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων που συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά τη χρηματοδότηση της οικονομίας. Οι τράπεζες έχουν βελτιώσει τους ισολογισμούς τους, ωστόσο το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, παρότι μειωμένο παραμένει το δεύτερο υψηλότερο στην Ευρώπη. Συγχρόνως όμως, οι Κυπριακές επιχειρήσεις θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τις μεγάλες προκλήσεις και ευκαιρίες που απορρέουν από την ψηφιακή επανάσταση και τον συνακόλουθο μετασχηματισμό της παγκόσμιας οικονομίας. Η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, της ρομποτικής, των εφαρμογών της κινητής τηλεφωνίας κλπ. αναταράζουν όλους τους τομείς της οικονομίας και δημιουργούν νέα επιχειρηματικά μοντέλα. Οι διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα σε βασικούς κλάδους εξαφανίζονται και επιχειρήσεις που μέχρι χθες ήταν κυρίαρχες βρίσκονται αντιμέτωπες με τον ανταγωνισμό από νεοεισερχόμενους παίκτες.

Με ποιους τρόπους και σε ποιους τομείς μπορεί να παρέχει στήριξη στις επιχειρήσεις η ΕΥ;

Η ΕΥ, στηρίζει τις κυπριακές επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να ανταποκριθούν σε

αυτές τις προκλήσεις και να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που δημιουργεί η ψηφιακή επανάσταση. Επενδύοντας διαρκώς στις νέες τεχνολογίες, αλλά και στο ανθρώπινο δυναμικό, με τη στήριξη του διεθνούς μας δικτύου, βοηθούμε τις επιχειρήσεις να επανασχεδιάσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο, να ενσωματώσουν αποτελεσματικά την ψηφιακή τεχνολογία, να αντιμετωπίσουν αναδυόμενες απειλές, όπως τα ζητήματα της κυβερνοασφάλειας και να ανταποκριθούν στις διαρκώς μεταβαλλόμενες προσδοκίες του καταναλωτικού κοινού. Παράλληλα, καθώς η κοινωνία, αλλά και οι επενδυτές απαιτούν όλο και μεγαλύτερη διαφάνεια και οι απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου γίνονται διαρκώς αυστηρότερες, βοηθούμε τις επιχειρήσεις να εξασφαλίσουν τα επίπεδα συμμόρφωσης που απαιτεί το νέο περιβάλλον.

Καταληκτικά, θα θέλαμε να μας μιλήσετε λίγο για τα επόμενα βήματα της εταιρείας. Τι περιλαμβάνει ο στρατηγικός σχεδιασμός της ΕΥ για τη νέα χρονιά που έρχεται;

Πρόθεσή μας είναι να εστιάσουμε περισσότερο και σε υπηρεσίες πέραν των ελεγκτικών και φορολογικών, όπως είναι οι συμβουλευτικές υπηρεσίες και ειδικότερα οι χρηματοοικονομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Οι τομείς όπου θα δώσουμε βάρος, καθώς υπάρχουν σημαντικές προοπτικές και προκλήσεις είναι ο χώρος των επενδυτικών ταμείων (funds), αλλά και ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων, τα ζητήματα κυβερνοασφάλειας, και βέβαια η τεχνητή νοημοσύνη που αποτελεί το μεγάλο στοίχημα για τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως του τομέα όπου δραστηριοποιούνται, αλλά και για τη χώρα. Όσον αφορά στους επιμέρους τομείς της οικονομίας, είναι σαφές ότι το 2020 θα δούμε σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας.

Στόχος μας είναι να συνεχίσει η ΕΥ να καταγράφει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και να αναγνωρίζεται ως η κορυφαία εταιρεία επαγγελματικών υπηρεσιών στην Κύπρο ως προς την ποιότητα των υπηρεσιών της. Θέλουμε επίσης να ταυτισθεί το όνομα της ΕΥ με τη στήριξη προς τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την καινοτομία γενικότερα. Για να τα πετύχουμε αυτά, θα πρέπει να εξακολουθήσουμε να προσελκύουμε τους πιο άξιους νέους επαγγελματίες στο χώρο μας και να δημιουργούμε τις προϋποθέσεις για να μπορούν διαρκώς να αναπτύσσονται και να εξελίσσονται επαγγελματικά.

ΕΥ Κύπρου: Στόχος, η οικοδόμηση ενός κόσμου που λειτουργεί καλύτερα

Η ΕΥ κατέχει ηγετική θέση παγκοσμίως στον χώρο των ελεγκτικών, φορολογικών, χρηματοοικονομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, με πέραν των 280.000 ανθρώπων σε περισσότερες από 150 χώρες σε όλο τον κόσμο.

Μέσω του εκτεταμένου διεθνούς δικτύου της και της τεχνογνωσίας που κατέχει, η ΕΥ συνεργάζεται με επιχειρήσεις, επιχειρηματίες και κυβερνήσεις ανά τον κόσμο για την επίλυση των πιο δύσκολων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, τη διαχείριση των προκλήσεων και την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται.

Όλες οι ενέργειες και οι δραστηριότητες της ΕΥ φιλτράρονται και καθοδηγούνται μέσα από ένα ενιαίο σκοπό: την οικοδόμηση ενός κόσμου που λειτουργεί καλύτερα.

Με περισσότερα από 80 χρόνια επιτυχημένης δραστηριότητας, η ΕΥ Κύπρου λειτουργεί ως έμπιστος συνεργάτης και ελεγκτής για ένα ευρύ φάσμα πελατών. Ως μέλος της περιφέρειας της Κεντρικής, Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας (CESA), η ΕΥ Κύπρου, είναι στενά συνδεδεμένη με τα διεθνή κέντρα εξειδίκευσης της ΕΥ και ιδανικά τοποθετημένη για να αξιοποιήσει νέες ευκαιρίες στην περιοχή και να καλύψει τις ανάγκες των πελατών της σε ευρύτερο γεωγραφικό εύρος.

152
τοποθεσίες
παγκοσμίως

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΡΓΟΔΟΤΟΥΜΕ ΠΕΡΑ ΑΠΟ

280,000

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΛΥΤΕΡΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
που προσφέρουν υπηρεσίες υψίστης ποιότητας στους πελάτες μας

Βασικοί τομείς υπηρεσιών

International Tax Review - Διεθνείς Βραβεύσεις EY Κύπρου:

- ▶ Κορυφαία Εταιρεία Παροχής Φορολογικών Υπηρεσιών, 2018 & 2019
- ▶ Κορυφαία Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών Τιμολόγησης Ενδοομιλικών Συναλλαγών (Transfer Pricing), 2019

Οι υπηρεσίες μας:

Υπηρεσίες Διασφάλισης

- ▶ Έλεγχος και άλλες εκθέσεις βεβαίωσης
- ▶ Χρηματοοικονομικές - Λογιστικές Συμβουλευτικές Υπηρεσίες (FAAS)
- ▶ Διερεύνηση Οικονομικής Απάτης και Εταιρικών Αντιδικιών
- ▶ Υπηρεσίες Κλιματικής Αλλαγής και Βιωσιμότητας

Φορολογικές Υπηρεσίες

- ▶ Φορολογικές Υπηρεσίες προς Εταιρείες
- ▶ Έμμεση Φορολογία
- ▶ Διεθνείς Φορολογικές Υπηρεσίες
- ▶ Φορολογία Συναλλαγών
- ▶ Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ανθρωπίνου Δυναμικού
- ▶ Υπηρεσίες Φορολογικής Συμμόρφωσης
- ▶ Νομικές Υπηρεσίες (Προύντζος & Προύντζος ΔΕΠΕ)

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

- ▶ Υπηρεσίες Βελτίωσης Επιδόσεων (Τεχνολογίες Πληροφορικής, Πελάτες, Εφοδιαστική Αλυσίδα & Λειτουργίες, Χρηματοδότηση, Στρατηγική)
- ▶ Υπηρεσίες Αξιολόγησης Κινδύνου (Επιχειρησιακό Ρίσκο, Αναλογιστικές Υπηρεσίες, Μετασχηματιστικό Ρίσκο, Κυβερνοασφάλεια, Διαχείριση κινδύνων Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών)

Χρηματοοικονομικές Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

- ▶ Αποτιμήσεις Εταιρειών και Μελέτες Βιωσιμότητας
- ▶ Αναδιάρθρωσεις Εταιρειών
- ▶ Υποστήριξη Συναλλαγών (περιλ. Μελετών Οικονομικής Επισκόπησης)
- ▶ Συγχωνεύσεις και Εξαγορές (περιλ. Αρχικών Δημόσιων Προσφορών)
- ▶ Υπηρεσίες Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων

Λευκωσία

Jean Nouvel Tower
Λεωφ. Στασίνου 6
1060 Λευκωσία, Κύπρος
Τ.Θ. 21656
1511 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ: +357 22 209 999
Φαξ: +357 22 209 996/7/8

Λεμεσός

Ernst & Young House
Λεωφ. Σπύρου Κυπριανού 27-29
Μέσα Γειτονιά
4003 Λεμεσός, Κύπρος
Τ.Θ. 50123
3601 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ: +357 25 209 999
Φαξ: +357 25 209 996/7/8

ey.com/cy [@EY_Cyprus](https://twitter.com/EY_Cyprus) [EY](https://www.linkedin.com/company/ey)

[@EYCyprus](https://www.facebook.com/EYCyprus) [eycyprus](https://www.instagram.com/eycyprus)

EY

Building a better
working world

ΠΑΙΔΕΙΑ

Πεδίο μάχης παραμένει η Παιδεία

Η κρίση στον τομέα της παιδείας συνεχίστηκε σε έντονους ρυθμούς και το 2019, με κύριο ζήτημα αντιπαράθεσης τις εξετάσεις τετραμήνων

ΘΕΟΔΩΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Καζάνι που βράζει ήταν και το 2019 η παιδεία, αφού τα κατάλοιπα της μεγάλης κρίσης που ξέσπασε το 2018 ήταν πολλά και δεν κατέστη εφικτό να ξεπεραστούν. Η συζήτηση στην Μεικτή Επιτροπή Προσωπικού Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΜΕΠΕΥ) που ξεκίνησε περί τα τέλη του 2018 μεταξύ των εκπαιδευτικών οργανώσεων και της Κυβέρνησης, έφτασε στο τέλος της περί τα μέσα έτους όταν οι δύο πλευρές κατέληξαν σε συμφωνία. Το μεγάλο, όμως, θέμα που επέφερε σωρεία αντιδράσεων και διαμαρτυριών από πλευράς καθηγητών αλλά και μαθητών το έτος που ετοιμαζόμαστε να αποχαιρετίσουμε ήταν οι πολύκροτες εξετάσεις ανά τετράμηνο που τέθηκαν για πρώτη φορά σε εφαρμογή.

Η συμφωνία στην ΜΕΠΕΥ

Ένα από τα μεγαλύτερα θέματα που συνέχισε και το 2019 να απασχολεί την Κυβέρνηση και κατ'επίκτασιν την κοινωνία ήταν ο επίμαχος εξορθολογισμός των δαπανών της Παιδείας, ο οποίος ήταν και η αφορμή για να ξεσπάσει το καλοκαίρι του 2019 η μεγάλη κρίση. Στην αρχή του έτους οι εκπαιδευτικές οργανώσεις διαμαρτύρονταν για την καθυστέρηση που υπήρχε κατά τη συζήτηση των επιμέρους

θεμάτων του εξορθολογισμού στην ΜΕΠΕΥ. Κατηγορούσαν, μάλιστα, την Κυβέρνηση για κωλυσιεργία και απειλούσαν ακόμα και για τη λήψη δυναμικών μέτρων. Τελικά, μετά από τις έντονες αντιδράσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων, η συζήτηση στη ΜΕΠΕΥ έγινε πιο εντατική και συνεχίστηκε μέχρι και τα τέλη Μαΐου του 2019. Η μεγάλη κρίση κόπασε όταν οι δύο πλευρές κατέληξαν σε συμφωνία έξι σημείων που αφορούσαν μεταξύ άλλων την υπευθυνότητα τμήματος, τις απαλλαγές λόγω του βιολογικού παράγοντα, τη μείωση του διδακτικού χρόνου σε βοηθούς διευθυντές ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας του και την άρση της κατάργησης των απαλλαγών των συνδικαλιστών. Το 5ο σημείο αφορούσε την πίστωση της μείωσης του διδακτικού χρόνου λόγω βιολογικού

που επωμίστηκαν οι απλοί εκπαιδευτικοί λόγω των κυβερνητικών αποφάσεων του 2018, η οποία θα τους αποδοθεί σταδιακά τα επόμενα τρία διδακτικά έτη.

Περαιτέρω, το 6ο και τελευταίο σημείο αφορούσε την παραχώρηση Σχεδίου Πρόωρης Αφυπηρέτησης (χωρίς πέναλτι) για εκπαιδευτικούς που συμπληρώνουν το 60ό έτος της ηλικίας τους στη Μέση Γενική και Τεχνική Εκπαίδευση και το 57ο έτος της ηλικίας τους για τη Δημοτική Εκπαίδευση. Για το εν λόγω ζήτημα, οι εκπαιδευτικές οργανώσεις το καλοκαίρι διαμαρτύρονταν κάνοντας λόγο για μεγάλη καθυστέρηση στην πρόωθηση στη Βουλή του σχετικού νομοσχεδίου που ετοιμάστηκε από την Κυβέρνηση και καλούσαν τον Υπουργό Οικονομικών, Χάρη Γεωργιάδη να επισπεύσει τις διαδικασίες.

Διαμαρτυρίες και δημοψηφίσματα

Το θέμα της χρονιάς ήταν αδιαμφισβήτητα οι εξετάσεις τετραμήνων. Από τις πρώτες κιόλας ημέρες του 2019 οι αντιδράσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στις ανακοινώσεις του Υπουργείου Παιδείας για τη διαδικασία της εφαρμογής, ήταν έντονες και προμήνυαν το τι θα ακολουθούσε. Αρκετές φορές, μάλιστα, κατά τη διάρκεια του 2019, οι μαθητές εξέφρασαν την αντίθεσή τους πραγματοποιώντας αποχή από τα μαθήματα. Τελικά, χρειάστηκε η επέμβαση της Βουλής που το καλοκαίρι ψήφισε τροποποίηση των σχετικών κανονισμών σύμφωνα με την οποία η έναρξη της εφαρμογής των εξετάσεων

τετραμήνων από τη σχολική χρονιά 2019-2020 ισχύει μόνο για την Α' Λυκείου και ακολούθως την επόμενη χρονιά για τη Β' Λυκείου και αργότερα για Γ' Λυκείου. Οι αντιδράσεις των εκπαιδευτικών κορυφώθηκαν στις 11 Νοεμβρίου 2019, όταν η ΟΕΛΜΕΚ διεξήγαγε δημοψήφισμα στα σχολεία καλώντας τους καθηγητές να αποφασίσουν για τον αν θα πραγματοποιούσαν απεργίες ή όχι κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής των εξετάσεων τετραμήνων τον Δεκέμβριο. Στο δημοψήφισμα το 55% των καθηγητών τάχθηκε εναντίον στην πραγματοποίηση απεργιών, οπότε εγκαταλείφθηκε κι αυτό το ενδεχόμενο. Σειρά πήραν οι μαθητές, οι οποίοι εξέφραζαν μέχρι και το τελευταίο λεπτό την αντίδρασή τους και προειδοποιούσαν για λήψη δυναμικών μέτρων, κάτι που όμως δεν έγινε ποτέ. Έτσι, οι εξετάσεις τετραμήνων διενεργήθηκαν κανονικά για πρώτη φορά το Δεκέμβριο του 2019 και παρά το σήριαλ των αντιπαραθέσεων όλων αυτών των μηνών, όλα κύλησαν ομαλά.

Τρόμος στα σχολεία

Σαν να μην έφτανε η κρίση σε όλους τους υπόλοιπους τομείς στην Παιδεία, η είδηση για άγνωστο που επιχειρήσε να προσεγγίσει μαθητές δημοτικού με άγνωστες διαθέσεις προκάλεσε πανικό. Αν και η απόφαση του Υπουργείου Παιδείας σχετικά με την ασφάλεια στα σχολεία, που περιλάμβανε περιφράξεις, φρουρούς, κάρτες εισόδου, θυροτηλέφωνα και τέτοια σχετικά, πάρθηκε από το καλοκαίρι του 2018, εντούτοις το 35% των δημοτικών σχολείων με την έναρξη της σχολικής χρονιάς δεν είχαν τις απαραίτητες περιφράξεις, ενώ το 85%

αυτών δεν μπόρεσαν να προσλάβουν φρουρό ασφαλείας. Επίσης άλλα τόσα παρέμεναν χωρίς κάρτα εισόδου και θυροτηλέφωνα.

Ο νόμος κατά του Bullying

Το 2019 είχαμε έντονο το φαινόμενο του Bullying και της βίας στα σχολεία, με τα περιστατικά να αυξάνονται. Μάλιστα, σοκ είχε προκαλέσει στην κοινή γνώμη το βίντεο που έφερε στο φως το «ΣΙΓΜΑ», το οποίο απεικόνιζε καθηγητή να χτυπά μαθήτριά και εκείνη ν' ανταποδίδει. Το βίαιο αυτό περιστατικό άνοιξε έναν νέο κύκλο συζητήσεων γύρω από το γενικότερο φαινόμενο της βίας στα σχολεία. Οι οργανωμένοι γονείς κατήγγελλαν αύξηση των περιστατικών βίας και ζητούσαν τη λήψη μέτρων από το αρμόδιο Υπουργείο. Όσο αφορά την αύξηση του φαινομένου του σχολικού

εκφοβισμού, το θέμα απασχόλησε τη Βουλή, η οποία το καλοκαίρι προχώρησε στην ψήφιση του «Περί Σχολικού Εκφοβισμού και Ενδοσχολικής Βίας στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση (Μέτρα Αντιμετώπισης) Νόμου του 2019». Ο εν λόγω νόμος επιβάλλει τη σύσταση ειδικής επιτροπής, η οποία θα έχει στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού και ενδοσχολικής βίας. Παράλληλα, με βάση το νόμο, το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να ετοιμάζει και να δημοσιοποιεί ετήσια έκθεση στο τέλος κάθε σχολικού έτους για όλα τα περιστατικά παγκύπρια.

Το σούσουρο της ψεύτικης βλεφαρίδας

Με το καλημέρα της έναρξης της σχολικής χρονιάς 2019 – 2020 προκλήθηκε ο σάλος με θέμα τη... ψεύτικη βλεφαρίδα. Οι μαθητές διαμαρτύρονταν για μία ανακοίνωση – όπως υποστήριζαν – του Υπουργείου Παιδείας σχετικά με την ευπρεπή εμφάνισή τους η οποία απαγόρευε καθετί που θεωρείται υπερβολή, όπως τα βαμμένα μαλλιά και οι ψεύτικες βλεφαρίδες.

Στάσεις εργασίας με το καλημέρα

Λίγες μόνο ημέρες μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2019 – 2020, οι εκπαιδευτικοί από το νηπιαγωγείο μέχρι και το λύκειο, αποφάσισαν να κατέλθουν σε μονόωρες στάσεις εργασίας, θέλοντας έτσι να δείξουν τη δυσαρέσκειά τους για τα ανεπίλυτα θέματα που συνάντησαν με την έναρξη της χρονιάς. Οι αντιδράσεις κόπησαν προσωρινά όταν το Υπουργείο κάλεσε τις Οργανώσεις σε διάλογο.

Δεύτερος γύρος εξετάσεων διορισίμων

Τον περασμένο Νοέμβριο, πραγματοποιήθηκαν για δεύτερη φορά οι εξετάσεις διορισίμων, για το νέο σύστημα διορισμών στην εκπαίδευση. Οι πρώτες εξετάσεις έγιναν το 2017 και σύμφωνα με τη νομοθεσία θα επαναλαμβάνονται κάθε δύο χρόνια. Στον δεύτερο γύρο των εξετάσεων παρακάθισαν 4343 άτομα, αριθμός μειωμένος κατά 1250 άτομα, σε σχέση με το 2017.

Αλλαγή σκυτάλης στο Υπουργείο

Λίγο πριν την εκπνοή του χρόνου ήρθε και ο πολυσυζητημένος ανασχηματισμός της Κυβέρνησης, με τον Κώστα Χαμπιαούρη να απομακρύνεται από τα δρώμενα της Παιδείας και να αναλαμβάνει καθήκοντα Επιτρόπου Ορεινών Κοινοτήτων. Νέος Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, διορίστηκε ο Πρόδρομος Προδρόμου. Η εν λόγω αλλαγή σκυτάλης, όπως ήταν φυσιολογικό, σχολιάστηκε έντονα στους συνδικαλιστικούς κύκλους, με κάποιους συνδικαλιστές να εκφράζουν την ικανοποίησή τους για την απομάκρυνση του κ. Χαμπιαούρη και να κάνουν λόγο για «το τέλος μιας θλιβερής εποχής για την παιδεία».

ΔΙΕΘΝΗ Ο κόσμος το 2019

Τις πιο δραματικές στιγμές στη διεθνή επικαιρότητα προσέφεραν οι ΗΠΑ και το Ιράν, με αρένα σύγκρουσης τη Μέση Ανατολή και τον Περσικό Κόλπο

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΗΣ

Το 2019 υπήρξε η χρονιά κατά την οποία τα «τύμπανα πολέμου» κτύπησαν πολλές φορές, αλλά στις πλείστες από αυτές τις περιπτώσεις οι διεθνείς παίκτες ακολούθησαν τελικά την οδό της διπλωματίας. Τις πιο δραματικές στιγμές στη διεθνή επικαιρότητα προσέφεραν οι ΗΠΑ και το Ιράν, με αρένα σύγκρουσης τη Μέση Ανατολή και τον Περσικό Κόλπο. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα θέματα που κυριάρχησε, πέρα από τις ευρωεκλογές, υπήρξε το Brexit, με τις αλληπάλληλες ανατροπές του, οι οποίες κατέληξαν στο προδιαγραφμένο σενάριο των πρόωρων εκλογών. Από την άλλη, το 2019 συνέχισε την «παράδοση» του 2018 και δεν αυξήθηκε ο αριθμός των τρομοκρατικών κτυπημάτων, σε ευρωπαϊκό τουλάχιστον επίπεδο. Εντούτοις, άλλη μια χρονιά μονοπώλησαν τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις έγιναν η αιτία να καθούν ανθρώπινες ζωές.

Διπλωματία και γεωπολιτικές εξελίξεις

Δίχως αμφιβολία στο επίκεντρο των διεθνών εξελίξεων για το 2019 βρέθηκε η ταραγμένη Μέση Ανατολή, ενώ πρωταγωνιστές σε πολλές από αυτές τις εξελίξεις ήταν οι ΗΠΑ και το Ιράν. Τον Ιούνιο ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, δεν δίστασε να «πατήσει το κουμπί» και να διατάξει επίθεση εναντίον του Ιράν ως αντίποινα για την κατάρριψη ενός αμερικανικού drone. Η ισχυριζόμενη αυτή επίθεση ανακλήθηκε την τελευταία στιγμή. Τον Ιούλιο, η ένταση αναζωπυρώθηκε, όταν το Ιράν κατάσχεσε ένα βρετανικό δεξαμενόπλοιο κοντά στο Στενό του Χορμούζ για φερόμενες παραβιάσεις της ναυσιπλοΐας, δύο εβδομάδες αφότου βρετανικές δυνάμεις είχαν κατασκάσει ένα ιρανικό δεξαμενόπλοιο στο Γιβραλτάρ με την κατηγορία ότι μετέφερε πετρέλαιο στη Συρία, παραβιάζοντας τις κυρώσεις της ΕΕ.

Στο ήδη εκρηκτικό κλίμα ήρθε να προστεθεί άλλο ένα θερμό επεισόδιο με την επίθεση σε μια εξαιρετικής σημασίας πετρελαϊκή εγκατάσταση στη Σαουδική Αραβία, η οποία προκάλεσε παγκόσμιο συναγερμό

από την εκτόξευση των τιμών του μαύρου χρυσού. Την ευθύνη για την επίθεση ανέλαβε το κίνημα των Χούτι της Υεμένης, σύμμαχος του Ιράν, ενώ οι ΗΠΑ κατηγορήσαν το ίδιο το Ιράν για την επίθεση. Ενώ όλα τα βλέμματα ήταν στραμμένα στον Περσικό Κόλπο και στη διαμάχη Ιράν και ΗΠΑ, ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία έμοιαζε να φτάνει στο τέλος του με τις πολεμικές επιχειρήσεις να επικεντρώνονται στην πόλη Ιντλίμπ. Εντούτοις, στις 9 Οκτωβρίου η Τουρκία έκανε πράξη τις απειλές της και εισέβαλε στη Βόρεια Συρία με στόχο να «καθαρίσει» την περιοχή από τους Κούρδους και να δημιουργήσει μια ζώνη ασφαλείας. Ούτε οι «αμφίσημες» απειλές των ΗΠΑ, οι οποίες ήρθαν να προστεθούν στις προηγούμενες αντιδράσεις για την αγορά των ρωσικών S-400 από την Άγκυρα, αλλά ούτε και οι παραινήσεις της διεθνούς κοινότητας δεν ήταν αρκετές να σταματήσουν την επιθετική μανία του Ερντογάν. Τελικά, ΗΠΑ και Ρωσία κατέυνασαν τον νεοσουλτάνο της Άγκυρας με τη σύναψη ξεχωριστών συμφωνιών. Το θέμα, όμως, που κυριάρχησε

στην ευρωπαϊκή διπλωματική ατζέντα ολόκληρο το 2019 δίχως αμφιβολία ήταν το Brexit. Ενώ είχε αρχικά προγραμματιστεί η Βρετανία να αποχωρήσει από την ΕΕ στις 29η Μαρτίου, μετά από δύο αναβολές η κρίσιμη ημερομηνία μεταφέρθηκε στις 31 Οκτωβρίου. Μέσα σε αυτό το διάστημα το Ηνωμένο Βασίλειο πρόλαβε με συνοπτικές διαδικασίες να αποχαιρετήσει την πρωθυπουργό Τερέζα Μέι και να καλωσορίσει στη θέση της τον «αμφιλεγόμενο» Μπόρις Τζόνσον. Ο νέος πρωθυπουργός, κατάφερε να εξασφαλίσει μια ανανεωμένη συμφωνία για το Brexit, απαλείφοντας την πρόνοια του backstop, ενώ πέτυχε την υπερψηφισί της από το Κοινοβούλιο. Εντούτοις, η άρνηση των βουλευτών να στηρίξουν τα ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα που τους έθεσε, οδήγησε σε νέα αναβολή του Brexit για τις 31 Ιανουαρίου 2020. Επιτέγασμα αυτής της δραματικής χρονιάς για τη Βρετανία αποτέλεσε η διεξαγωγή των πρόωρων εκλογών του Δεκεμβρίου.

Κοινωνικές εξεγέρσεις και αλλαγές Κυβερνήσεων

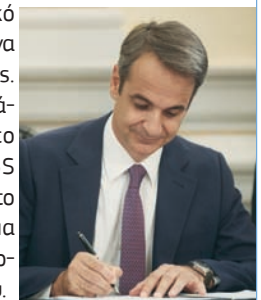
Κεντρικό μοτίβο για το 2019 αποτέλεσαν οι σφοδρές κοινωνικές αναταραχές σε πολλά μέρη του πλανήτη, ενώ δεν έλειψαν οι περιπτώσεις ανατροπής κυβερνήσεων κάτω από το βάρος αυτών των διαμαρτυριών. Η προμερία του φαινομένου των λαϊκών εξεγέρσεων έγινε με τον πλέον εκρηκτικό τρόπο στη Βενεζουέλα, όπου εν μέσω μαζικών αντικυβερνητικών διαδηλώσεων, ο γκέι της αντιπολίτευσης, Χουάν Γκουαΐντο, ανακήρυξε τον εαυτό του μεταβατικό πρόεδρο της χώρας. Η έκρυθμη κατάσταση αυτή στη συνέχεια πήρε παγκόσμιες διαστάσεις, ενώ αποτέλεσε αφορμή για την αναβίωση του ψυχροπολεμικού κλίματος μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ. Στον χορό των εξεγέρσεων θα μπει τον Μάρτιο η Αλγερία, τον Ιούνιο το Χονγκ Κονγκ, τον Σεπτέμβριο η Ινδονησία, ενώ εκτός ελέγχου θα γίνει η κατάσταση και στη Χιλή, με τις σκηνές στους δρόμους να θυμίζουν τις μέρες του Πινοσέτ. Στη γειτονική Βολιβία από την άλλη οι διαδηλωτές άσκησαν τέτοια πολιτική πίεση, ώστε οδήγησαν τον Έβο Μοράλες στην παραιτήση και ορίστηκε μεταβατική κυβέρνηση.

Παρόμοιες διαδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν και στην Κολομβία με αίτημα την ακύρωση των οικονομικών μεταρρυθμίσεων που προωθούσε η κυβέρνηση του δεξιού προέδρου Ιβάν Ντούκε. Την ίδια ώρα

η λαϊκή εξέγερση που συγκλονίζει τον Λίβανο δεν δείχνει σημάδια κόπωσης. Ούτε οι φιλολαϊκές μεταρρυθμίσεις, ούτε και η παραίτηση του πρωθυπουργού Σαάντ Χαρίρι δεν ήταν αρκετά για να σταματήσουν τις διαδηλώσεις των Λιβανέζων. Το παζλ των εκρηκτικών διαδηλώσεων συμπλήρωσαν οι γειτονικές χώρες, Ιράν και Ιράκ. Τον κύκλο των εξεγέρσεων θα κλείσει με αιματηρό τρόπο το Ιράκ, όπου από τον Οκτώβριο δεκάδες χιλιάδες Ιρακινοί θα βγουν στους δρόμους με αίτημα την ανοικοδόμηση εκβάθρων του πολιτικού συστήματος, ενώ η κυβέρνηση του Μάχντι δεν θα διστάσει να χρησιμοποιήσει πραγματικά πυρά εναντίον των διαδηλωτών. Σημαντικό κεφάλαιο του 2019 ήταν οι αλλαγές που σημειώθηκαν σε κυβερνήσεις. Πρωταγωνιστικό ρόλο στις εκλογικές αναμετρήσεις έπαιξαν Ισραήλ και Ισπανία, οι οποίες, παρά το γεγονός ότι έστη-

σαν κάλπες δύο φορές μέσα σε ένα χρόνο, δεν κατάφεραν να σχηματίσουν κυβερνήσεις. Εν μέσω καλοκαιρινής περιόδου, οι Έλληνες κλήθηκαν να αναδείξουν το νέο τους Κοινοβούλιο μετά την προκήρυξη των πρόωρων εκλογών. Η κάλπη ανέδειξε τον Κυριάκο Μητσοτάκη ως τον επόμενο πρωθυπουργό της Ελλάδας. Πολιτική αλλαγή επήλθε και στη δικασμένη Ουκρανία, η οποία τον Απρίλιο ανέδειξε στον πρωθυπουργικό θώκο τον κομμικό Βολοντιμίρ Ζελένσκι. Τον Μάιο, κάτω από τον φόβο της ανόδου της ακροδεξιάς, πραγματοποιήθηκαν οι Ευρωεκλογές, οι οποίες δημιούργησαν νέα δεδομένα και συσχετισμούς. Τα αποτελέσματα των Ευρωεκλογών, παράλληλα, άνοιξαν την όρεξη του γκέι της Λέγκας στην Ιταλία, Ματέο Σαλβίνι, ο οποίος απέσυρε το κόμμα του από το κυβερνητικό σχήμα, ελπίζοντας να προκαλέσει εκλογές. Εντούτοις, η προσπάθειά του έπεσε στο κενό, αφού το Μ5S έδωσε τα χέρια με το Δημοκρατικό Κόμμα για δημιουργία κυβέρνησης συνασπισμού.

Τρομοκρατία

Ενώ το ζήτημα της τρομοκρατίας δεν μονοπόλησε τη διεθνή επικαιρότητα το 2019, τα σπάνια, τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, περιστατικά έρχονταν να υπενθυμίσουν ότι ο εφιάλτης δεν έχει τελειώσει. Τον κύκλο αίματος για φέτος άνοιξε η τρομοκρατική επίθεση σε ξενοδοχείο στο Ναϊρόμπι, στην οποία έχασαν τη ζωή τους 21 άνθρωποι. Η επίθεση είχε κρατήσει ώρες, ενώ οι ένοπλοι δράστες αυτοκτόνησαν. Την ευθύνη ανέλαβε η οργάνωση Al Shabaab. Τον Μάρτιο δύο ένοπλοι σκόρπισαν τον θάνατο σε σχολείο του Σάο Πάολο, πυροβολώντας αδιακρίτως καθηγητές και μαθητές. Τον κύκλο αίματος συνέχισε ο 28χρονος Μπράντον Τάραντ, ο οποίος εισέβαλε σε δύο τεμένη στη Νέα Ζηλανδία και άφησε πίσω της τουλάχιστον 49 νεκρούς και δεκάδες τραυματίες. Ο μακελάρης, μάλιστα, δήλωνε οπαδός του Ντόναλντ Τραμπ και του μακελάρη της Νορβηγίας Άντερς Μπρέβικ που είχε αιματοκυλίσει τη χώρα του με δεκάδες νεκρούς. Η επίθεση αυτή θα αποτελέσει έμπνευση για μια παρόμοια επίθεση στο Όσλο, όπου ευτυχώς θα λήξει με μόνον έναν τραυματία. Η σκιά της τρομοκρατίας, όμως, θα πέσει βαριά κατά τη διάρκεια των εορτασμών του Πάσχα στη Σρι Λάνκα. Τις πρώτες πρωινές ώρες της 21ης Απριλίου η χώρα θα πληγεί από σειρά επιθέσεων εναντίον πολυτελών ξενοδοχείων και εκκλησιών. Ο απολογισμός των θυμάτων θα φτάσει στους 290 νεκρούς και τους 500 τραυματίες, ενώ την ευθύνη της επίθεσης ανέλαβε το Ισλαμικό Κράτος. Λίγους μήνες μετά ο εφιάλτης της τρομοκρατίας θα ξυπνήσει από τον «λήθαργο» τη Γαλλία, όταν άντρας με μαχαίρι θα σκοτώσει έναν άνθρωπο και θα τραυματίσει άλλους οκτώ στη Λυών. Δύο μήνες μετά, μια παρόμοια επίθεση θα σημειωθεί στο Παρίσι με απολογισμό τέσσερις τραυματίες. Εξίσου τραγική υπήρξε και η υπενθύμιση για το Λονδίνο ότι η τρομοκρατία δεν έχει τελειώσει, αφού τον Νοέμβριο, 28χρονος, ο οποίος είχε καταδικαστεί το 2012 για τρομοκρατική δράση, παρέσυρε στον θάνατο δύο ανθρώπους, πριν πέσει νεκρός από πυρά αστυνομικών.

Τραγωδίες και φυσικές καταστροφές

Εάν ο πρόλογος του 2019 γράφτηκε με τα μελανά χρώματα της αεροπορικής τραγωδίας της Ethiopian Airline, στην οποία χάθηκαν 157 ζωές, ο επίλογος έμελλε να είναι εξίσου τραγικός μετά τη φρικιαστική αποκάλυψη στο Έσσεξ, η οποία έδειξε το αδιάτακτο πρόσωπο της σύγχρονης δουλεμπορίας. Παρά τη «θυσία» των 39 Βιετναμέζων που βρέθηκαν νεκροί στο φορτηγό ψυγείο και των συλλήψεων που έγιναν για την υπόθεση, τα περιστατικά των «νέων Έσσεξ» δεν σταμάτησαν. Παράλληλα, μια σειρά από ακραία καιρικά φαινόμενα αύξησε περαιτέρω τον απολογισμό των νεκρών. Από τους δεκάδες φονικούς ανεμοστρόβιλους που σφυροκόπησαν την Αλαμπάμα και την Τζόρτζια μέχρι το δολοφονικό κύττημα του τυφώνα Dorian και από τις βιβλικές πλημμύρες στις ΗΠΑ και στο Ιράν μέχρι τον φονικό εγκέλαδο στην Αλβανία, ο κόσμος έγινε μάρτυρας της απρόβλεπτης μανίας της φύσης. Οι φυσικές καταστροφές, όμως, δεν έγιναν μάθημα, αφού τον Αύγουστο ο πύρινος εφιάλτης θα τυλίξει τον Αμαζόνιο, κατακαίγοντας εκατομμύρια εκτάρια δάσους. Οι φωτιές πυροδότησαν, παράλληλα, μια

έντονη πολιτική διαμάχη, κυρίως μεταξύ Γαλλίας και Βραζιλίας, ενώ η επιστημονική κοινότητα επεσήμανε τους κινδύνους που προέρχονται από την κλιματική αλλαγή. Τέλος, στις 15 Απριλίου ολόκληρη η υψηλός παρακολούθησε σε ζωντανή μετάδοση τις αδηφάγες φλόγες να καταστρέφουν τον ιστορικό καθεδρικό της Παναγίας των Παρισίων στο Παρίσι. Η εικόνα θα συγκλονίσει τον κόσμο σε τέτοιο βαθμό, ώστε μέσα σε λίγες ώρες θα μαζευτούν εκατομμύρια ευρώ από τις δωρεές. Οι εργασίες αποκατάστασης της αναμένεται να ολοκληρωθούν μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια.

Συμφωνία Πρεσπών

Στις 21 Ιανουαρίου 2019 πέρασε κατά πλειοψηφία η Συμφωνία των Πρεσπών από την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της ελληνικής Βουλής. Λίγες ημέρες αργότερα, στις 25 Ιανουαρίου 2019, με 153 ψήφους υπέρ επικύρωσε η ελληνική Βουλή τη Συμφωνία. Συνολικά ψήφισαν 300 βουλευτές. Η επικύρωση της Συμφωνίας, προκάλεσε τεράστιες αντιδράσεις με τον κόσμο να διοργανώνει συλλαλητήρια σε ολόκληρη τη χώρα. Η διακρατική συμφωνία συνομολογήθηκε στις 12 Ιουνίου 2018 ανάμεσα στην Ελληνική Δημοκρατία και τη δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας.

If you don't use
technology to transform
your business, will it
make you obsolete?

ey.com #BetterQuestions

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Should digital transformation be on your agenda, or running it?

Driven by humans, powered by technology, business transformation for a better working world.

ey.com #BetterQuestions

© 2019 EYGM Limited. All Rights Reserved. ED Nonre.

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Building a better working world